Kradzież tożsamości

Raport z badań

Anna Wilk

2014-10-23

Spis treści

1. Problematyka i zakres badań 3

2. Cechy społeczno-demograficzne respondentów 4

3. Wyniki badań 5

3.1 Dokumenty i karty płatnicze w życiu codziennym 5

3.2 Korespondencja papierowa 8

3.3 Miejsce pracy 11

3.4 Internet 13

3.5 Weryfikacja i zabezpieczanie danych w instytucjach 20

3.6 Zabezpieczanie danych w przypadku utraty dokumentów 24

3.7 Wyniki testu 28

4. Podsumowanie 31

1. Problematyka i zakres badań

Kradzież tożsamości nie jest zjawiskiem nowym. Mamy z nim do czynienia wówczas, gdy **ktoś bezprawnie wejdzie w posiadanie naszych danych osobowych i wykorzysta je wbrew naszej woli, podszywając się pod nas**. Na temat zagrożeń z tym związanych i sposobów zabezpieczania danych wiele się mówi. Problem jest szeroki i obejmuje niemal wszystkie aspekty życia prywatnego, jak i zawodowego. Niebezpieczeństwa, na jakie narażone są jednostki, wciąż się zmieniają, co dodatkowo utrudnia skuteczne zabezpieczanie swoich danych. Dlatego też ilość przestępstw dokonywanych dzięki skradzionym danym osobowym rośnie z roku na rok.

Istnieją różne metody pozyskiwania danych osobowych do celów przestępczych. Począwszy od prostych, polegających na pozyskiwaniu informacji z wyrzucanych na śmietnik dokumentów, nośników informatycznych lub wyłudzaniu danych bezpośrednio od osób, których one dotyczą, po bardziej skomplikowane – wymagające specjalistycznej wiedzy i technologii, do których zaliczyć można wyszukiwanie oraz gromadzenie informacji umieszczonych w Internecie lub włamywanie się do prywatnych i firmowych komputerów.

Tegoroczna edycja kampanii po raz kolejny weryfikowała stan wiedzy społeczeństwa na temat zjawiska kradzieży tożsamości. W badaniach uwzględnione zostały m.in.: skala zjawiska, znajomość problematyki kradzieży tożsamości, sposoby zabezpieczania się przed kradzieżą oraz zachowania społeczne wpływające na poziom zagrożenia.

Badania prowadzone były za pomocą ankiety internetowej zamieszczonej na stronie http://ochronatozsamosci.pl/. Partnerami merytorycznymi programu są Fellowes oraz Biuro Informacji Kredytowej.

Tegoroczna edycja badań rozpoczęła się 22 października 2013 i trwała do 4 października 2014. W ciągu roku ankietę wypełniło 1107 badanych. Raport został wykonany przez Fellowes przy współpracy z BIK.

2. Cechy społeczno-demograficzne respondentów

W badaniach wzięło udział 57% mężczyzn oraz 43% kobiet.

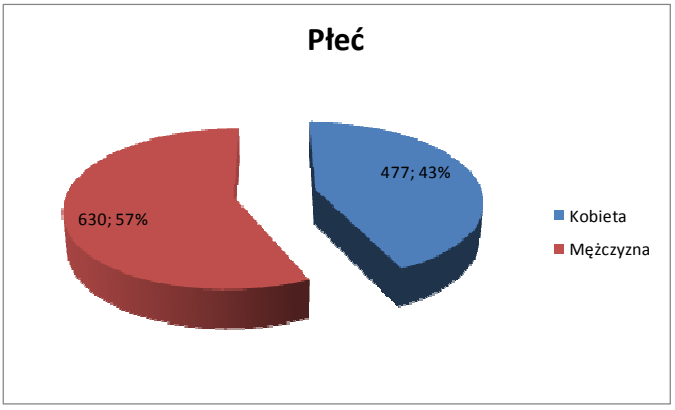

Wśród badanych przeważały osoby w wieku od 26 do 44 lat, które stanowiły 33% badanych, drugą co do wielkości grupę (26%) stanowiły osoby pomiędzy 19 a 25 rokiem życia.

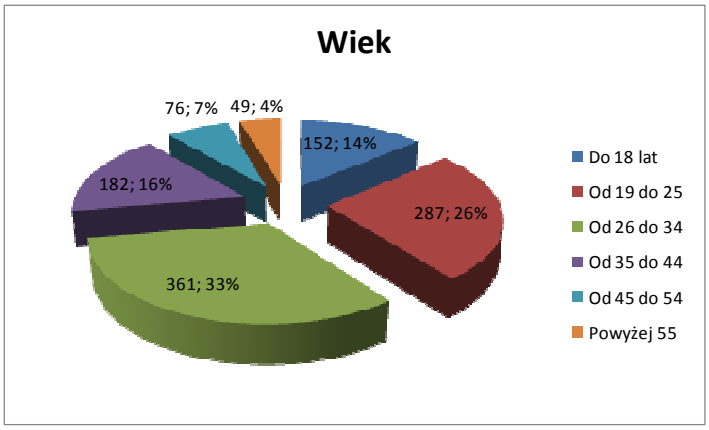

Respondenci biorący udział w badaniu pochodzili przede wszystkim z małych miejscowości lub wsi (342 osoby). Drugą grupę stanowili mieszkańcy polskich aglomeracji (264).

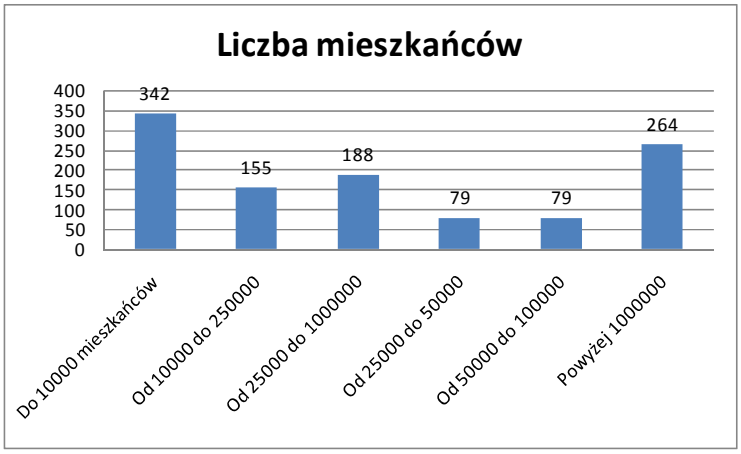

CHROŃ SWOJĄ TOŻSAMOŚĆ
KAMPANIA EDUKACYJNA
Fellowes
WORK BETTER™

Większość badanych to osoby wykształcone (58%), w tym 25% skończyło wyższą szkołę humanistyczną, 24% wyższą szkołę techniczną. Zaskakujące jest, że aż 16% stanowią respondenci, które ukończyli edukację na poziomie podstawowym.

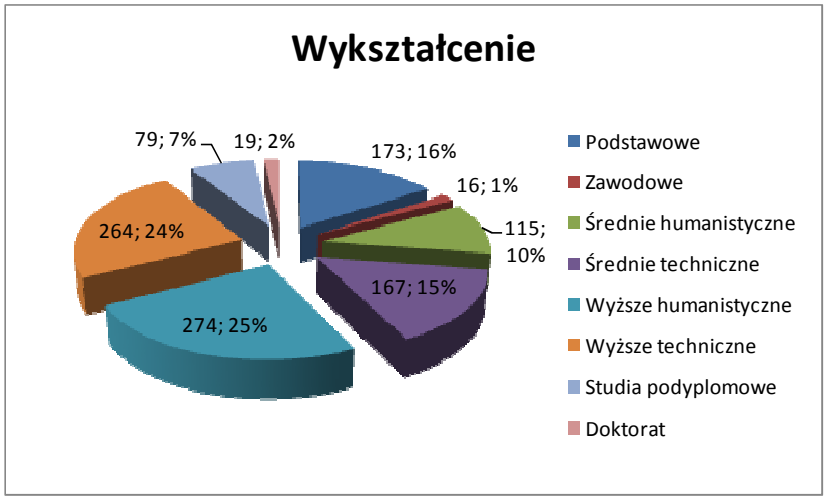

3. Wyniki badań

3.1 Dokumenty i karty płatnicze w życiu codziennym

Pierwszym obszarem badawczym wyłonionym do badań są dokumenty zawierające dane osobowe, z którymi każda jednostka ma kontakt w życiu codziennym.

Analizy wykazały, że jednostki w większości noszą przy sobie większość dokumentów zawierających istotne dane osobowe. **Aż 95% wszystkich badanych codziennie nosi przy sobie dowód osobisty, a 86% karty płatnicze**. Aż ¾ uczestników programu nie rozstaje się ze swoim prawem jazdy, lecz jedynie 35% respondentów korzysta codziennie z samochodu, o czym świadczy posiadanie ubezpieczenia i karty pojazdu. Jedynie 2% badanych nosi przy sobie paszport.

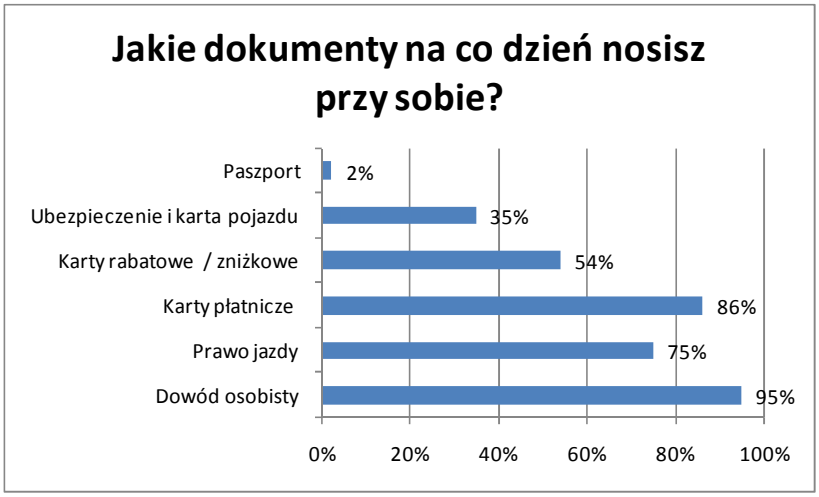

Istotne wydaje się więc pytanie – jak często respondenci korzystają z dokumentów, które stale mają przy sobie?

Wśród osób, które noszą dane dokumenty stale przy sobie, niemal połowa (48%) codziennie korzysta jedynie z dokumentów ubezpieczeniowych i kart pojazdu. Drugą grupę (29%) stanowią badani, którzy nie rozstają się z tymi dokumentami i korzystają z nich okazjonalnie, a więc 1-2 razy w roku.

Osoby, które stale posiadają przy sobie karty płatnicze korzystają z nich bardzo często – aż 80% uczestników kampanii korzysta z nich co najmniej kilka razy w tygodniu. Okazjonalnie z kart płatniczych korzysta jedynie 4% badanych.

Wśród osób, które nie rozstają się z dokumentem prawa jazdy, aktywnie (codziennie, kilka razy w miesiącu) korzysta z niego 46%. Aż 45% kierowców nie siada za kółkiem częściej niż kilka razy w roku, mimo to stale nosi przy sobie dokument potwierdzający posiadane uprawienia.

Dokumentem, który uczestnicy badań najczęściej noszą przy sobie jest dowód osobisty (95%). Realnie jednak korzystają z niego bardzo rzadko – aż 49% respondentów przyznało, że odbywa się to nie częściej niż kilka razy w roku. Jedynie 7% badanych legitymizuje się swoim dowodem osobistym codziennie.

Największy odsetek wśród osób, które noszą przy sobie dany dokument, a praktycznie nigdy z niego nie korzystają, znajduje się wśród badanych noszących na co dzień paszport. Okazjonalnie korzysta z niego połowa z tej grupy. Jednak osoby noszące przy sobie paszport stanowią 2% całej badanej grupy, jest to więc zbyt mała grupa niepozwalająca na uzasadnione wnioskowanie.

	Dowód osobisty	Prawo jazdy	Karty płatnicze	Karty rabatowe / zniżkowe	Ubezpieczenie i karta pojazdu	Paszport
Codziennie	72, 7%	302, 36%	346, 36%	50, 8%	187, 48%	3, 12%
Kilka razy w tygodniu	166, 16%	83, 10%	421, 44%	131, 22%	25, 6%	2, 8%
Kilka razy w miesiącu	298, 28%	72, 9%	136, 14%	204, 34%	16, 4%	3, 12%
Kilka razy w roku	180, 17%	109, 13%	19, 2%	92, 15%	46, 12%	5, 19%
Okazjonalnie	337, 32%	266, 32%	34, 4%	123, 21%	113, 29%	13, 50%
Suma	*1053*	*832*	*956*	*600*	*387*	*26*

Rozkład procentowy częstotliowści korzystania z poszczególnych dokumentów pokazuje poniższy wykres.

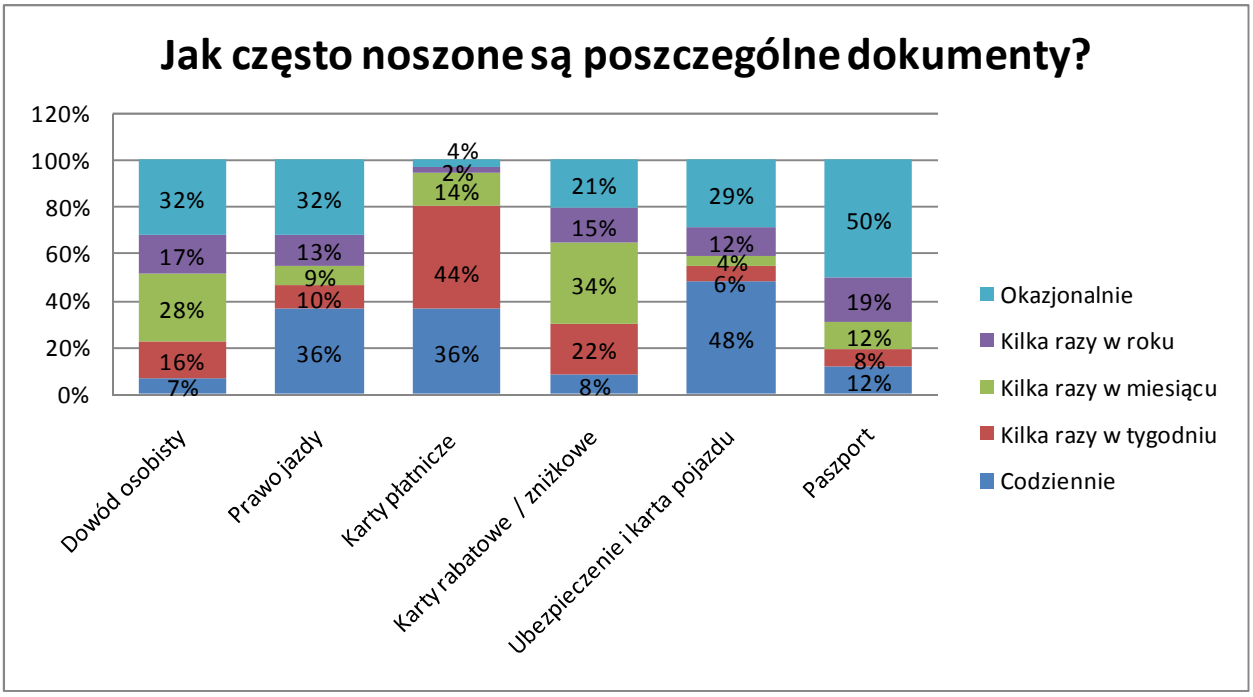

Uczestnicy programu stosunkowo dobrze zabezpieczają kody PIN do posiadanych kart płatniczych. Choć jedynie 2% wykorzystuje specjalne programy do przetrzymywania haseł. Większość badanych (72%) niszczy je zaraz po zapamiętaniu. Aż 19% trzyma je w domu, w miejscu uważanym za bezpieczne. Jednak aż 7% respondentów naraża się na duże zagrożenie zapisując swoje kody PIN na kartkach noszonych w portfelu razem z kartami płatniczymi lub w telefonie. Takie zachowania narażają te osoby na kradzież tożsamości i utratę środków pieniężnych znajdujących się na koncie.

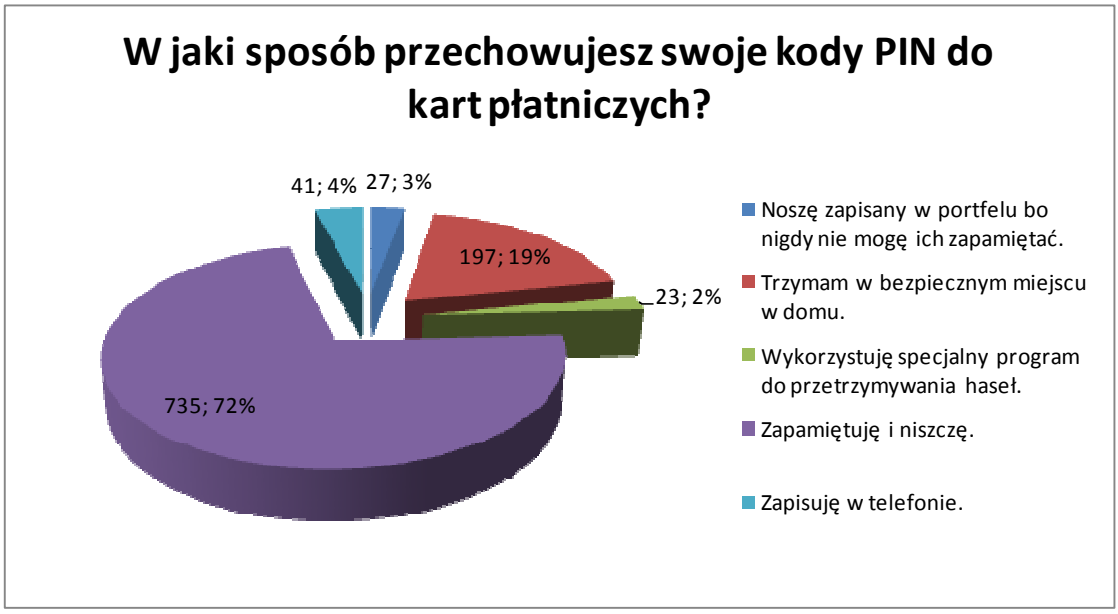

Na sposób przechowywania kodów PIN do kart płatniczych wpływa płeć respondentów. Kobiety częściej niż mężczyźni trzymają kody PIN w miejscu uważanym za bezpieczne.

	Kobieta	Mężczyzna
Noszę zapisane w portfelu, bo nigdy nie mogę ich zapamiętać.	4%	1%
Trzymam w bezpiecznym miejscu w domu.	26%	14%
Wykorzystuję specjalny program do przetrzymywania haseł.	1%	3%
Zapamiętuję i niszczę.	65%	77%
Zapisuję w telefonie.	4%	4%

Większość badanych (42%) dostrzega ryzyko związane z utratą dokumentów zawierających dane osobowe. Drugą co do wielkości grupę (23%) stanowią osoby, które obawiają się kradzieży smartfona lub telefonu. Może wynikać to z faktu, że sprzęty te coraz częściej zawierają nie tylko numery telefonów, ale także aplikacje do mobilnej obsługi kont bankowych czy aukcji internetowych. Ich utrata wiąże się więc z dużym ryzykiem dostepu złodzieja do wielu danych osobowych. Aż 18% badanych wskazało, że najbardziej obawia się utraty kart kredytowych.

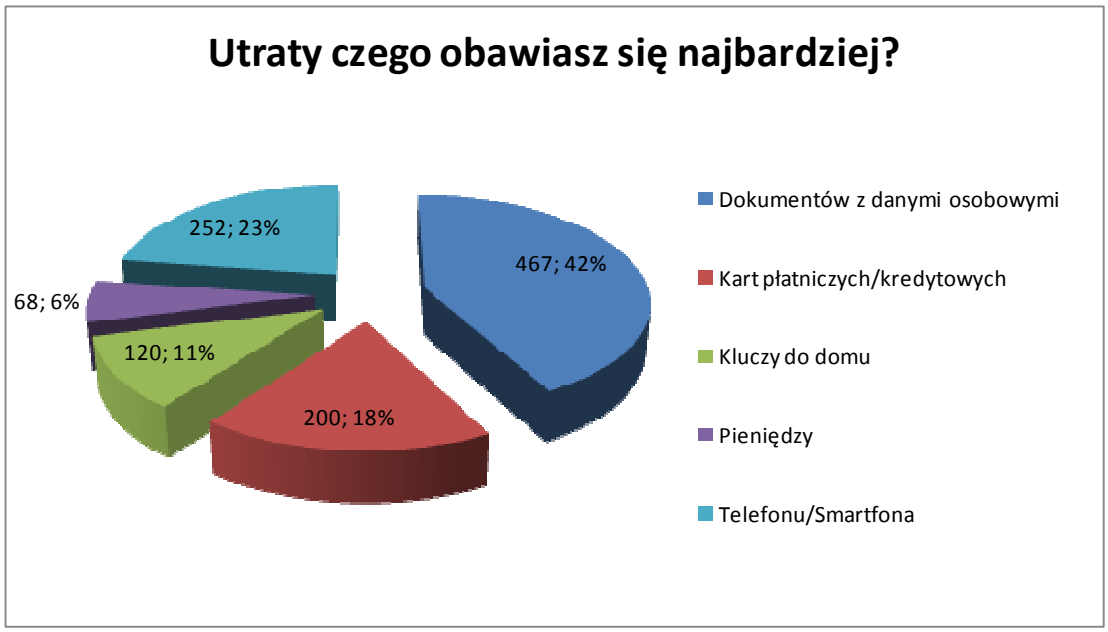

3.2 Korespondencja papierowa

Drugim istotnym obszarem badań są papierowe dokumenty zawierające ważne dane osobowe lub finansowe, z którymi mimo rozwoju nowoczesnych technologii ludzie nadal mają styczność.

Korespondencja papierowa jest do większości respondentów przekazywana prawidłowo, czyli do zamykanej skrzynki/skrytki pocztowej. Taką informację podało 93% badanych. Jednak w grupie tej 6% stanowią osoby, które nie odbierają poczty regularnie i narażają się tym samym na kradzież. Aż 7%

badanych zachowuje się bardzo nieodpowiedzialnie i naraża się na utratę tożsamości zgadzając się na pozostawianie poczty pod drzwiami lub u sąsiadów.

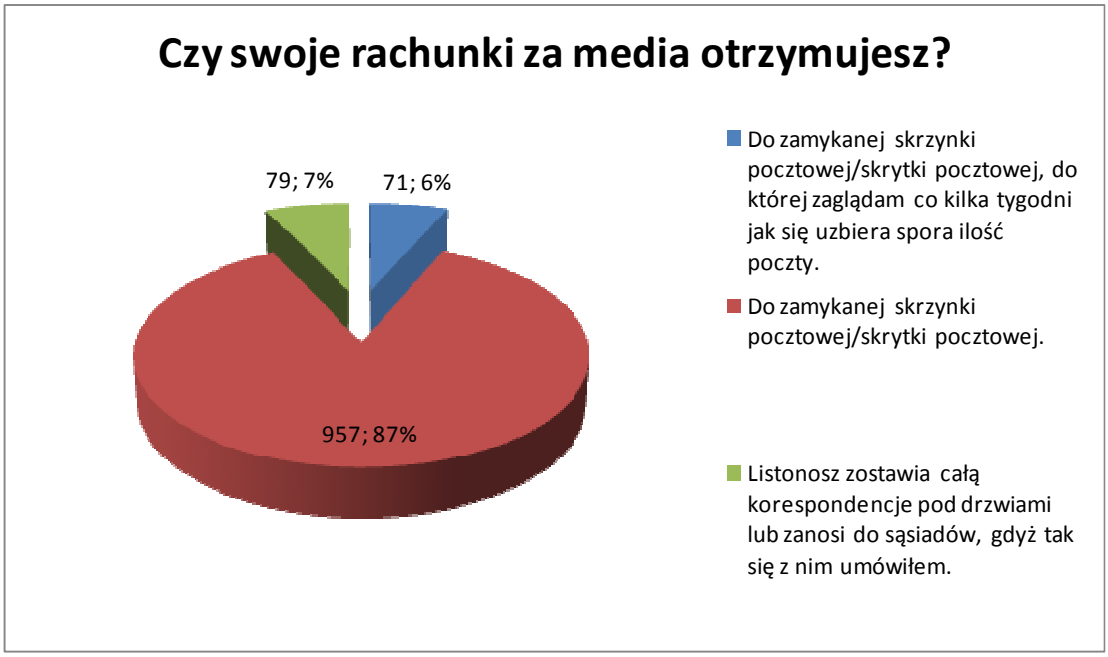

Respondenci deklarują dbałość o zabezpieczenie starej, zbędnej dokumentacji zawierającej istotne dane osobowe. Aż 38% z nich oświadczyło, że do jej niszczenia używa niszczarki. Ponad połowa badanych (53%) drze i wyrzuca taką dokumentację do śmietnika, niszczy ją więc tylko pozornie – z jedynie przedartych dokumentów łatwo odzyskać wszystkie informacje. 9% badanych w całości wyrzuca ją do kosza.

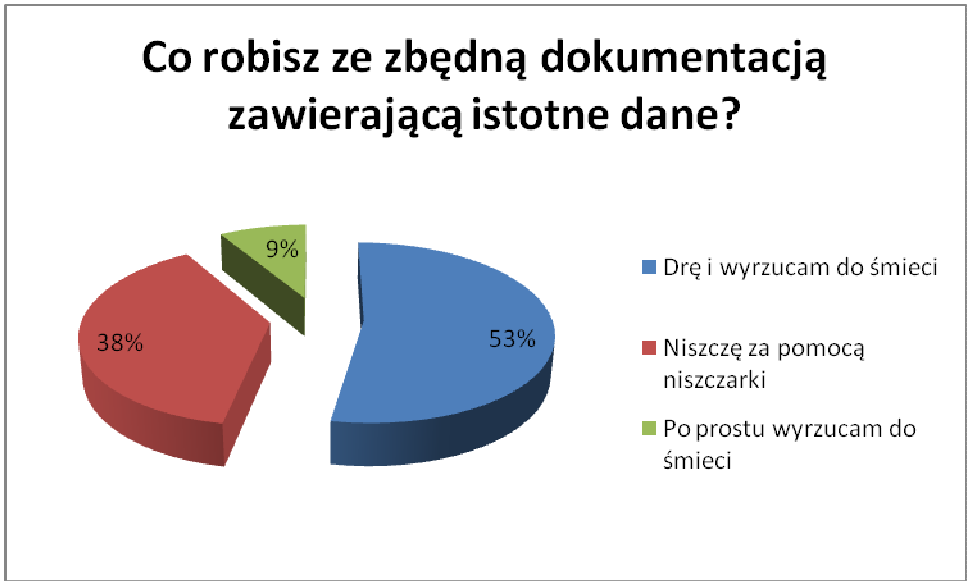

Szczegółowe analizy wykazały, że największą wagę uczestnicy badania wykazują w stosunku do zabezpieczania danych osobowych i finansowych z rocznych rozliczeń podatkowych oraz odbitek

ksero swojego dowodu osobistego. Dokumenty te są najczęścej niszczone za pomocą niszczarki, a najrzadziej wyrzucane w całości do śmieci.

Najsłabiej zabezpieczane są dane znajdujące się na różnych rachunkach – 69% z nich wyrzucanych jest do śmieci, z czego w całości aż 12%.

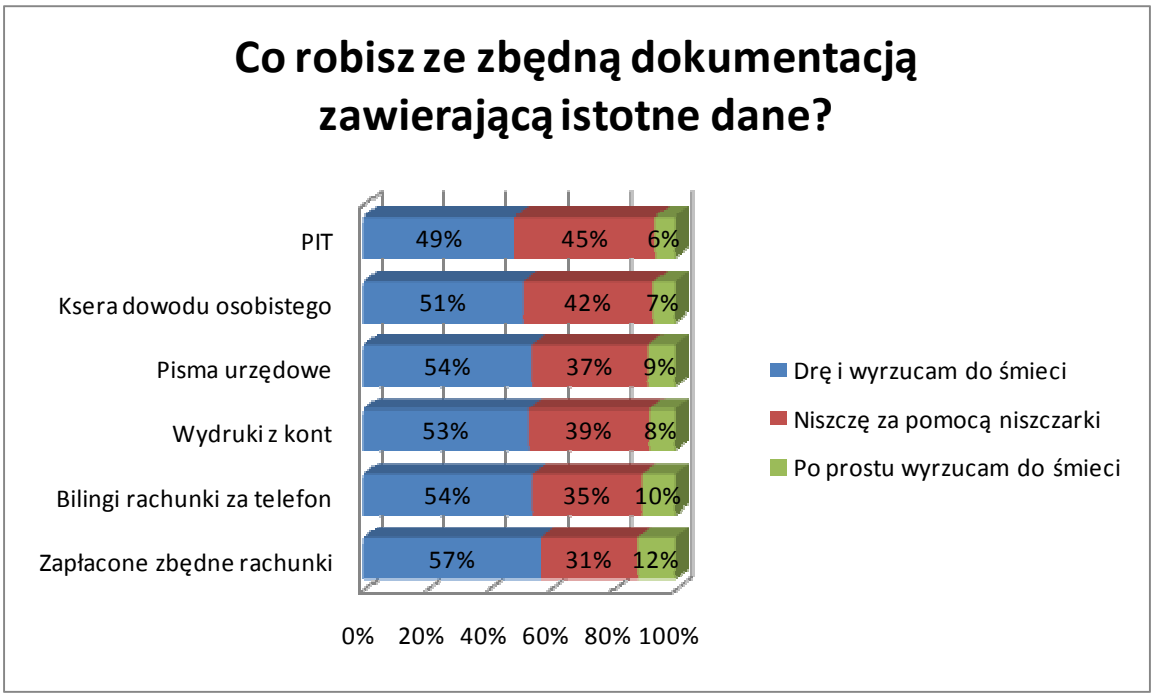

	Zapłacone zbędne rachunki	Bilingi rachunki za telefon	Wydruki z kont	Pisma urzędowe	Ksera dowodu osobis-tego	PIT
Drę i wyrzucam do śmieci	57%	54%	53%	54%	51%	49%
Niszczę za pomocą niszczarki	31%	35%	39%	37%	42%	45%
Po prostu wyrzucam do śmieci	12%	10%	8%	9%	7%	6%

Niszczarka to jeden z najbezpieczniejszych sposobów niszczenia zbędnej, a zawierającej istotne dane, dokumentacji. W badanej grupie z niszczarek nie korzysta jedynie 35% osób. Duży odsetek osób korzystających z niszczarki w pracy (36%) może wynikać z regulacji prawnych nakazujących skuteczne niszczenie dokumentacji zawierającej dane osobowe. Dość zaskakujące wydaje się jednak, że aż 29% uczestników kampanii deklaruje korzystanie z niszczarek w domu (w domu oraz w domu i pracy). Świadczy to przede wszystkim o wzroście świadomości społeczeństwa na temat zagrożeń wypływających z niewłaściwego niszczenia dokumentacji zawierającej dane osobowe.

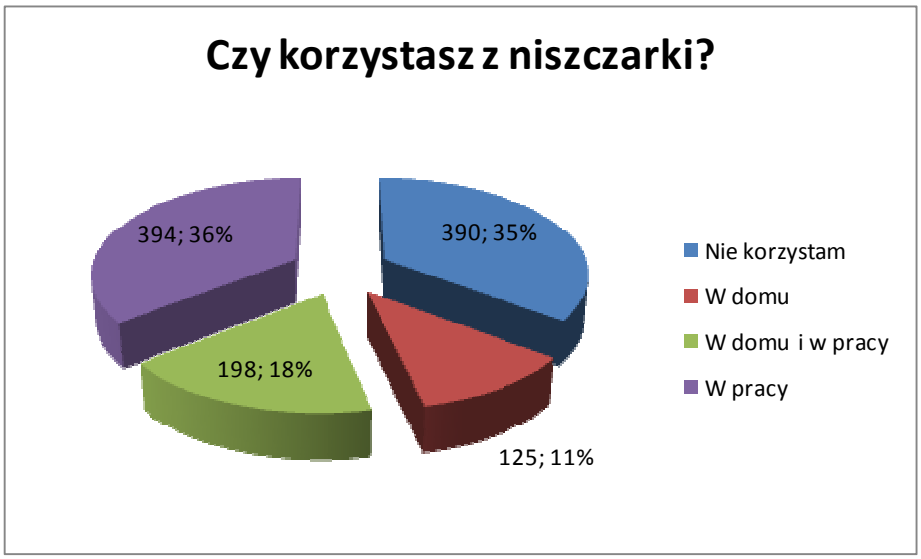

3.3 Miejsce pracy

Trzecim obszarem życia, w którym jednostki mają styczność z dużą ilością danych osobowych lub finansowych jest miejsce pracy, w którym spędzają 1/3 swojego życia.

Uczestnicy badania deklarują dbałość o należyte zabezpieczanie danych znajdujących się w ich komputerach. Przede wszystkim zabezpieczają komputer hasłem za każdym razem kiedy opuszczają pomieszczenie, w którym się znajduje. Tak postępuje 73% uczestników programu. Co 10 badany (11%) stosuje jedynie wygaszacz ekranu. Jednak aż 16% pozostawia włączony i niezabezpieczony sprzęt.

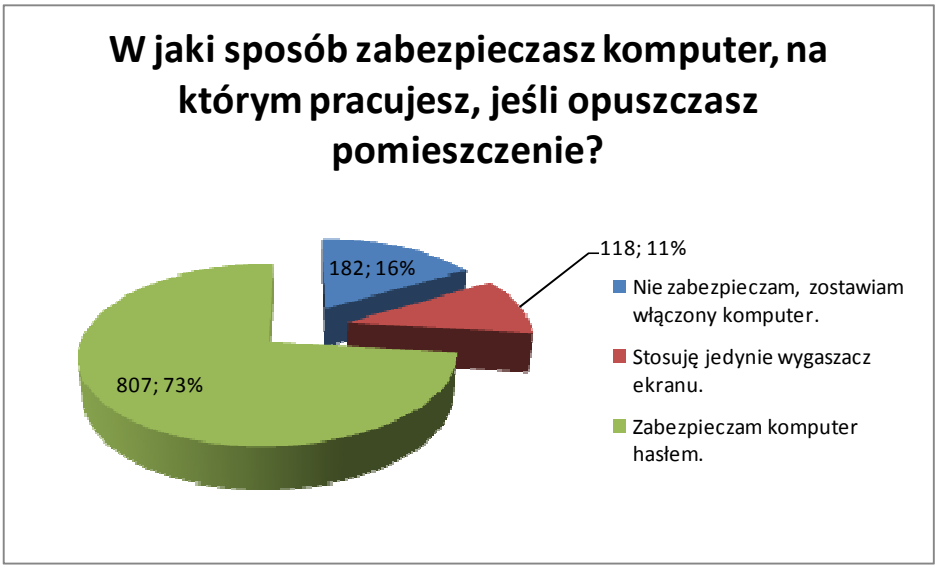

Dalsze analizy wykazały, że ponad połowa badanych (57%) w swojej pracy ma bezpośredni kontakt z danymi osobowymi, wrażliwymi lub finansowymi, do których wglądu nie mogą mieć osoby postronne, trzecie. Uczestnicy badań mający styczność z taką dokumentacją w większości deklarują (97%), że jest ona przez nich niszczona. 76% używa w tym celu niszczarki, a 21% drze i wyrzuca dokumentację z istotnymi danymi do śmieci.

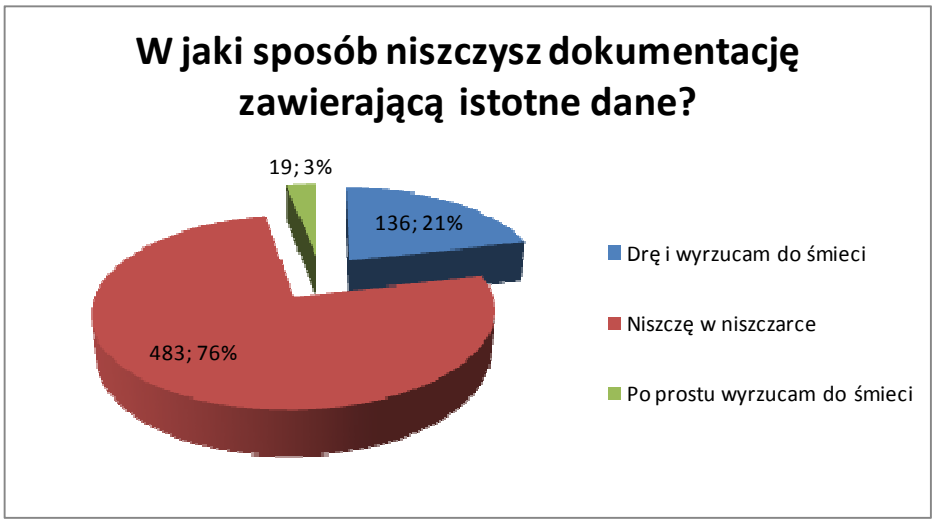

Deklaracje na temat sposobu niszczenia dokumentacji zawierającej istotne informacje potwierdzają wyniki kolejnych analiz. Aż 72% badanych posiadających w swoim biurze niszczarkę korzysta z niej co najmniej kilka razy w tygodniu.

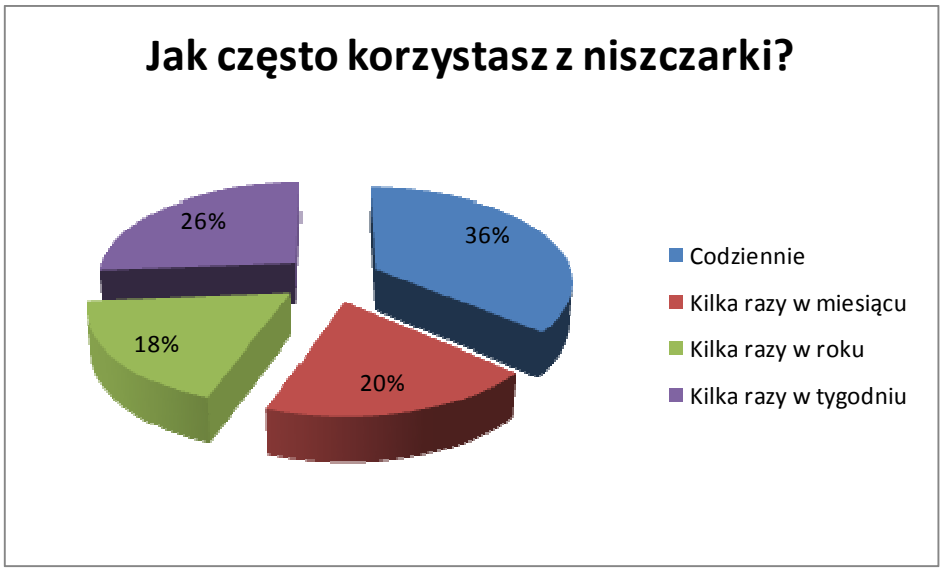

Niemal każdy uczestnik programu (98%) posiadający w swojej firmie niszczarkę ma do niej bezpośredni dostęp. W grupie tej 42% badanych ma niszczarkę w „zasięgu ręki", natomiast 43% w ogólnodostępnym pomieszczeniu, do którego muszą przejść.

3.4 Internet

Nieograniczonym przestrzennie miejscem, w którym możemy zostawić ślady naszej tożsamości jest Internet. Jego rozwój i nowe funkcjonalności powodują, że coraz więcej różnego typu danych transferowanych jest za jego pomocą. Nasza tożsamość jest w nim podwójnie zagrożona, gdyż raz udostępnione dane mogą szybko zostać przeniesione w różne miejsca na świecie, a złodzieje tożsamości mogą je wykorzystać przebywając fizycznie na innym kontynencie.

Osoby biorące udział w badaniu w większości słabo zabezpieczają swoją tożsamość w Internecie. Jedynie 37% badanych jest w nim całkowicie anonimowa – w Google nie pojawia się tożsamość użytkownika po wpisaniu imienia i nazwiska. Drugą grupę (12%) tworzą osoby, których zidentyfikowanie jest możliwe przez adres mailowy lub nr GG/Skype. I choć wydaje się to rozwiązaniem bezpiecznym, tak naprawdę naraża użytkownika na szereg niebezpieczeństw. Wynika to z faktu, że adres mailowy przypisany jest w sieci do konkretnej jednostki i dzięki niemu można np. otrzymać dostęp do prywatnych danych na portalach społecznościowych lub poznać miejsce pracy. Połowa (51%) respondentów udostępnia wszystkie swoje dane osobowe każdemu Internaucie, narażając się tym samym na wiele niebezpieczeństw związanych z kradzieżą tożsamości.

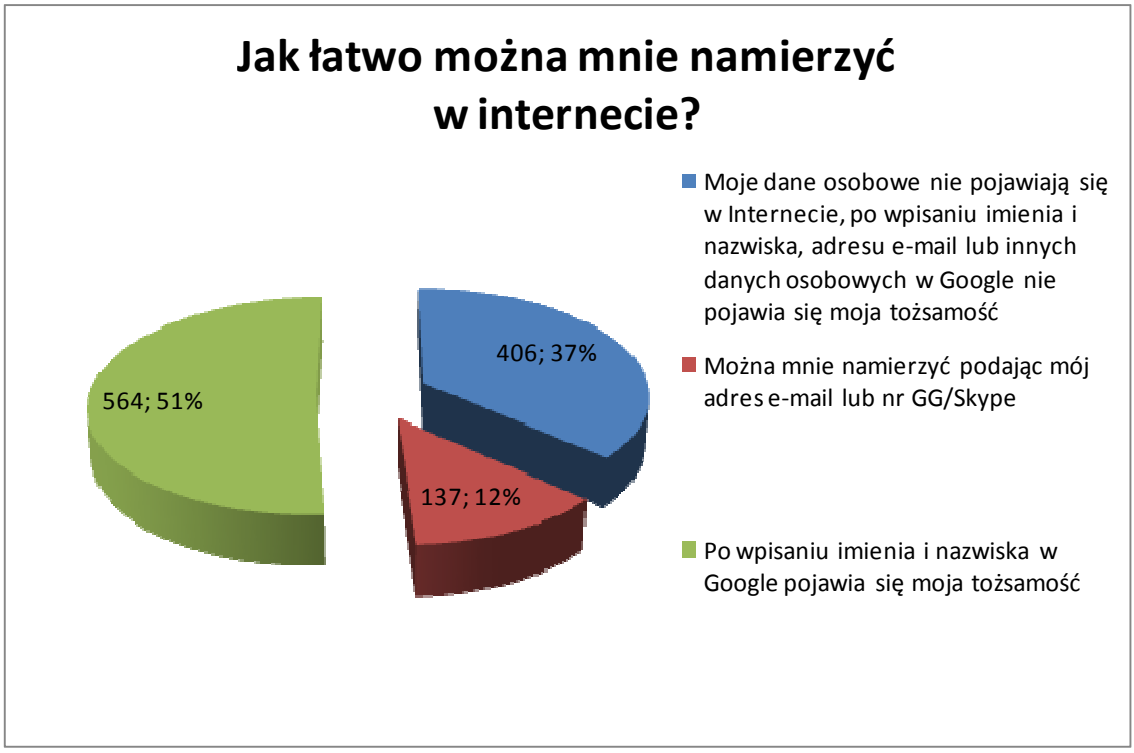

Szczegółowe analizy nie wykazały żadnych różnić pomiędzy kobietami a mężczyznami w sposobie ochrony swoich danych osobowych w Internecie.

	Kobieta	Mężczyzna
Moje dane osobowe nie pojawiają się w Internecie, po wpisaniu imienia i nazwiska, adresu e-mail lub innych danych osobowych w Google nie pojawia się moja tożsamość	35%	38%
Można mnie namierzyć podając mój adres e-mail lub nr GG/Skype	14%	11%
Po wpisaniu imienia i nazwiska w Google pojawia się moja tożsamość	51%	51%

Trochę inaczej sytuacja wygląda w stosunku do dzielenia się danymi osobowymi na portalach społecznościowych. W tym wypadku badani deklarują dużą świadomość i wstrzemięźliwość w stosunku do dzielenia się informacjami prywatnymi lub zdjęciami. Aż 79% badanych posiada konta na Facebooku, Twiterze czy Naszej Klasie. Osoby korzystające z tych funkcji Internetu deklarują częste udostępnianie danych na swoich profilach. Badani najczęściej publikują swoje zdjęcia (78%) oraz informacje o swoim hobby lub zajęciach dodatkowych (58%). Uczestnicy programu w większości chronią prywatność swojej rodziny – aż 68% z nich deklaruje, że nigdy nie publikuje rodzinnych zdjęć. Jednak aż 27% kolejnych badanych publikuje je kilka razy w roku.

	Swoje zdjęcia	Zdjęcia rodziny	Informacje czym się teraz zajmujesz zawodowo	Twój status osobisty	Informacje o wyjazdach wakacjach	Informacje o hobby, zajęciach dodatkowych
Codziennie/ niemal codziennie	4%	2%	3%	3%	2%	4%
Kilka razy w miesiącu	15%	3%	5%	7%	4%	13%
Kilka razy w roku	59%	27%	32%	28%	42%	41%
Nigdy nie zamieszczam	22%	68%	60%	62%	52%	42%

Badani zabezpieczają swoją tożsamość korzystając z filtrów umożliwiających dostęp do publikowanych danych jedynie osobom wybranym. Tak postępuje 71% uczestników kampanii. Jedynie 13% użytkowników portali społecznościowych nie stosuje takich filtrów świadomie.

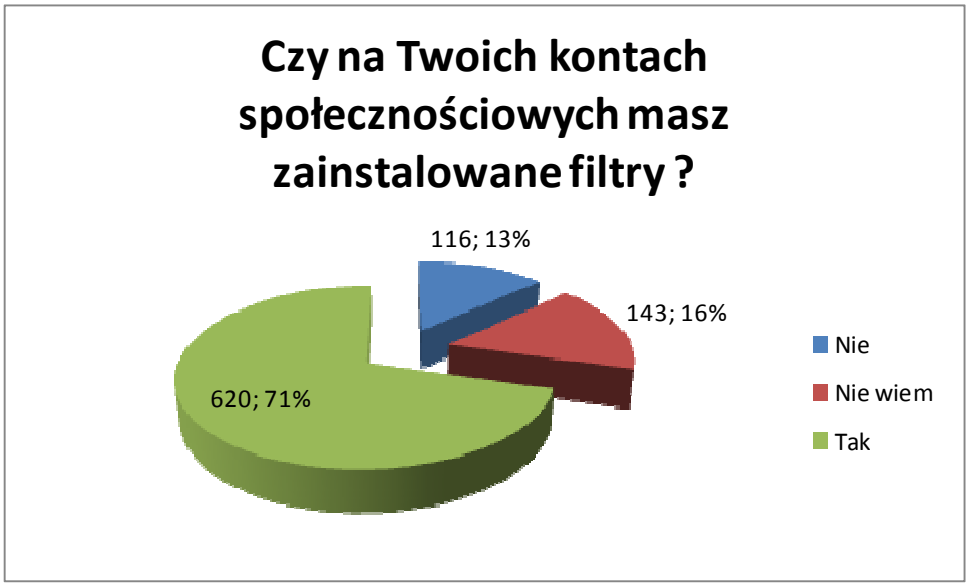

Analizy wykazały, że uczestnicy badań w większości przypadków podczas tworzenia loginów i haseł do kont Internetowych polegają na swojej pamięci i nigdzie nie zapisują tych danych. Choć wydaje się to pewnym i niezawodnym sposobem na zabezpieczenie swoich danych w praktyce może oznaczać, że osoby powielają te same loginy i hasła do wielu miejsc, co w przypadku włamania się oszustów, hakerów w jedno miejsce – portal społecznościowy - grozi automatycznym włamaniem na pozostałe konta Internetowe, np. bankowości elektronicznej. Hasła i loginy takie mogą też być niskiej jakości, czyli łatwe do złamania. Jedynie co 10 badany zapisuje dane niezbędne do logowania na serwisach Internetowych do specjalnych plików zabezpieczanych hasłem.

Szczegółowe analizy wykazały, że najlepiej zabezpieczane przez uczestników badań są hasła i loginy do bankowości elektronicznej. Wyniki te odzwierciedlają oczywistą obawę respondentów przed utratą środków pieniężnych znajdujących się na ich kontach. Zaskakujące wydaje się, że co dziesiąty badany (9%) dane niezbędne do logowania w systemach bankowości elektronicznej ma zapisane automatycznie na komputerze lub kartce znajdującej się koło niego.

Uczestnicy programu zdecydowanie słabiej zabezpieczają swoje konta społecznościowe i skrzynki mailowe. Co 4 z nich hasła i loginy zapisał w systemie, co pozwala na automatyczne otwarcie się odpowiednich stron.

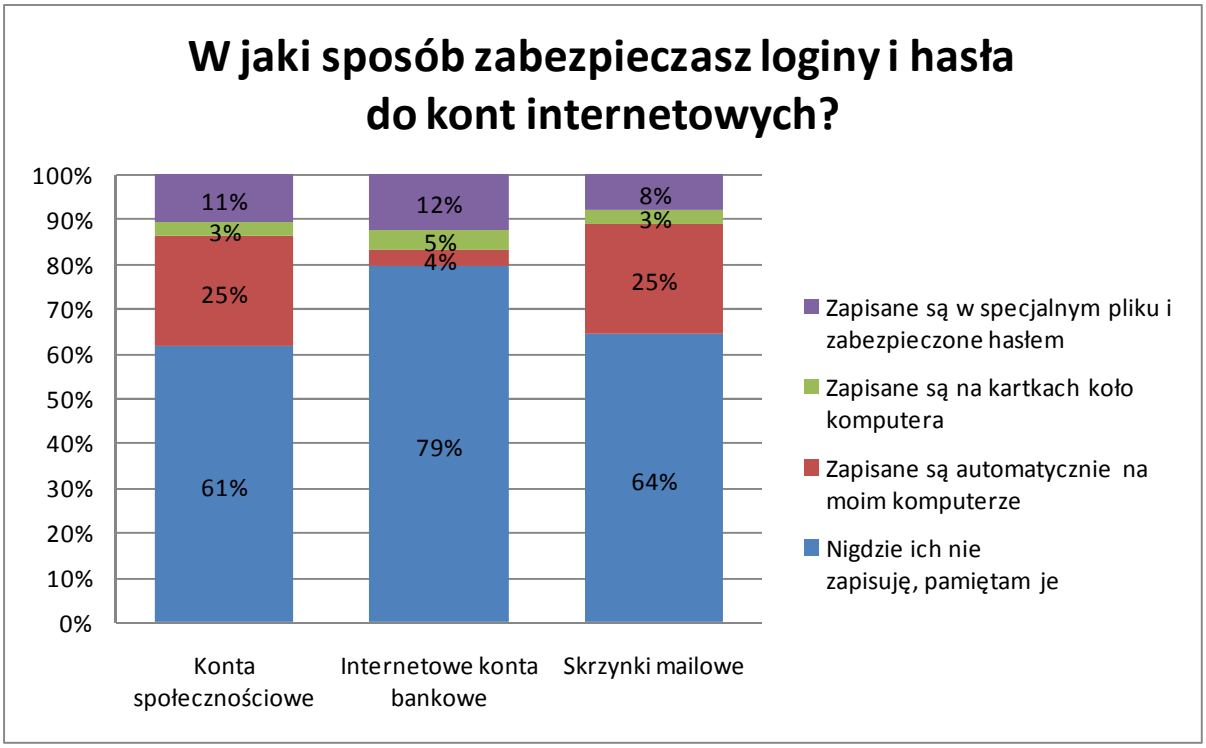

Osoby biorące udział w badaniach deklarują dużą świadomość w przypadku zabezpieczania prywatnego komputera przed zagrożeniami płynącymi z sieci. Zdecydowana większość z nich (86%) zabezpiecza swoje komputery w dostępne oprogramowanie (zapory systemowe, programy antywirusowe i anty-spyware), aby móc bezpiecznie korzystać z Internetu. Aż 11% respondentów w ogóle nie zna tego typu oprogramowania i nie instaluje go na swoich komputerach. Nie zabezpieczają więc się w żaden sposób przed zagrożeniami płynącymi z sieci. Zaskakujący wydaje się fakt, że aż 33 osoby (3%) deklarują posiadanie na swoim komputerze nieistniejącego oprogramowania zabezpieczającego (makra). Może to świadczyć o braku wystarczającej wiedzy na temat instalowanych programów w tej małej grupie respondentów.

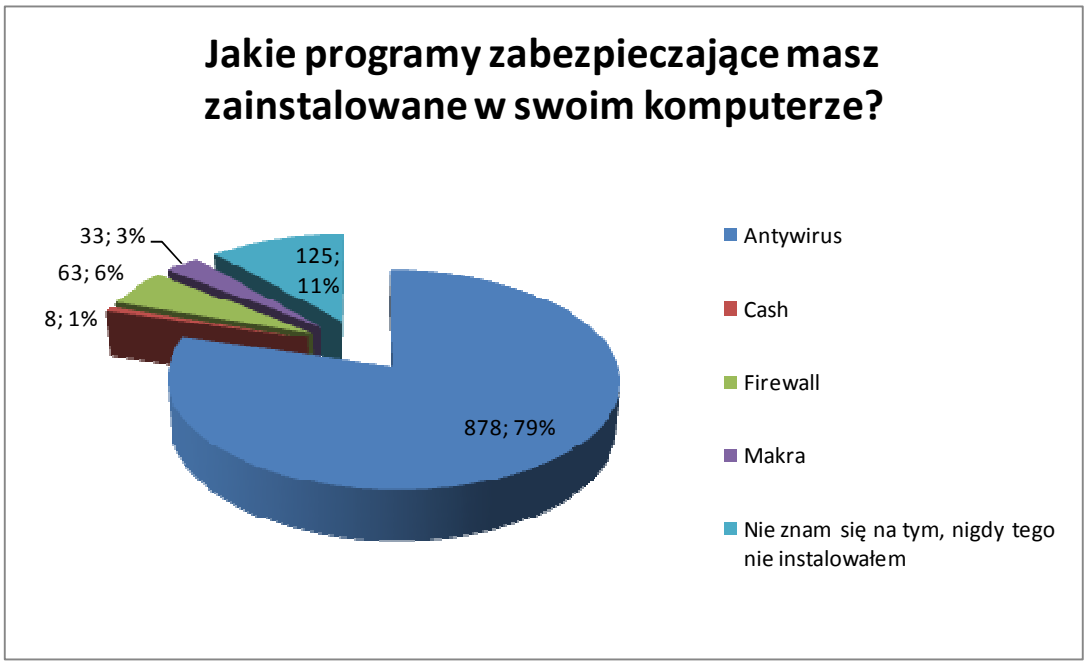

Połowa uczestników programu (51%) przyznała, że uczestniczy w badaniach ankietowych przeprowadzanych w sieci. Zdecydowanie mniej badanych zadeklarowało udział w konkursach internetowych – jedynie co czwarty (26%).

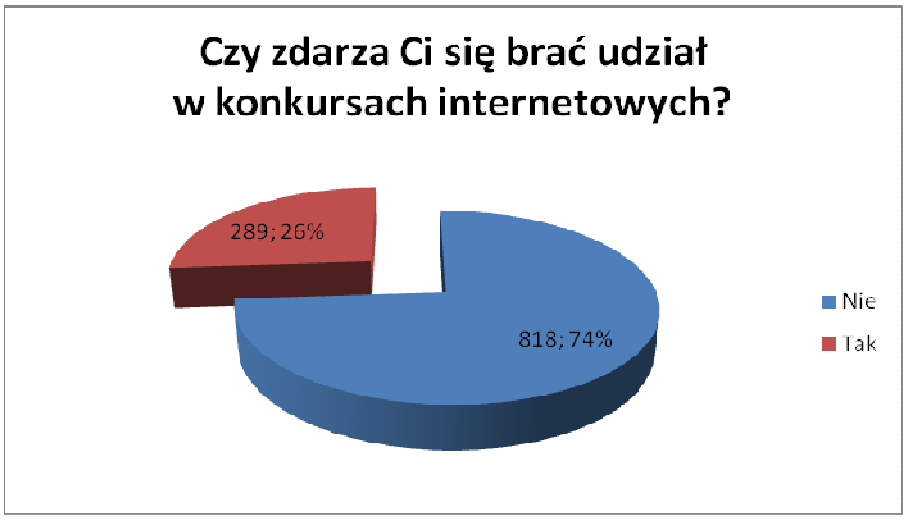

Osoby, które uczestniczą w konkursach Internetowych gotowe są podać wiele danych osobowych, aby mieć szansę wygrać nagrody. Na 289 osób biorących udział w takich konkursach, 230 osób podało imię, nazwisko lub adres email. 166 uczestników programu podało swój wiek, natomiast 115 adres zamieszkania. Zaskakujące są deklaracje mówiące u udostępnianiu numeru konta (15 osób), numeru PESEL (29 osób) oraz panieńskiego nazwiska matki (27 osób). Są to skrajnie niebezpieczne sytuacje, kiedy anonimowym osobom udostępniamy tego typu informacje.

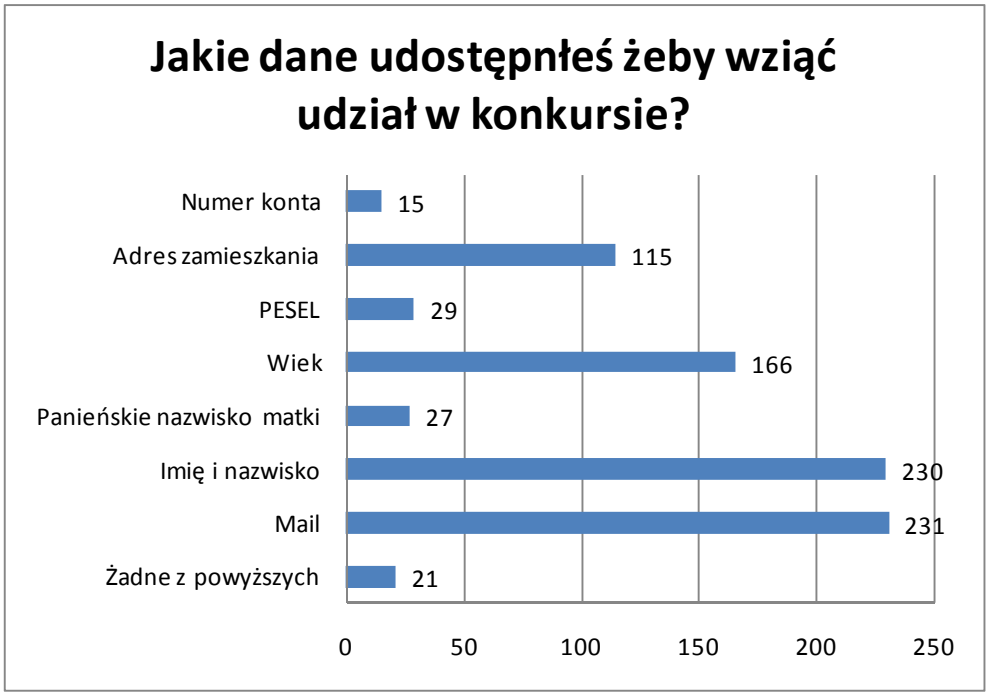

Respondenci wykazują się dużą powściągliwością w stosunku do użyczania swoich kont do aukcji lub sklepów internetowych. 71% z nich przyznało, że nigdy nie robi zakupów dla osób trzecich ze swojego konta. Co 4 badany (26%) dokonuje takich zakupów w imieniu znajomych. Jedynie 40 osób (3%) w udostępnianiu tego typu danych nie widzi żadnych problemów.

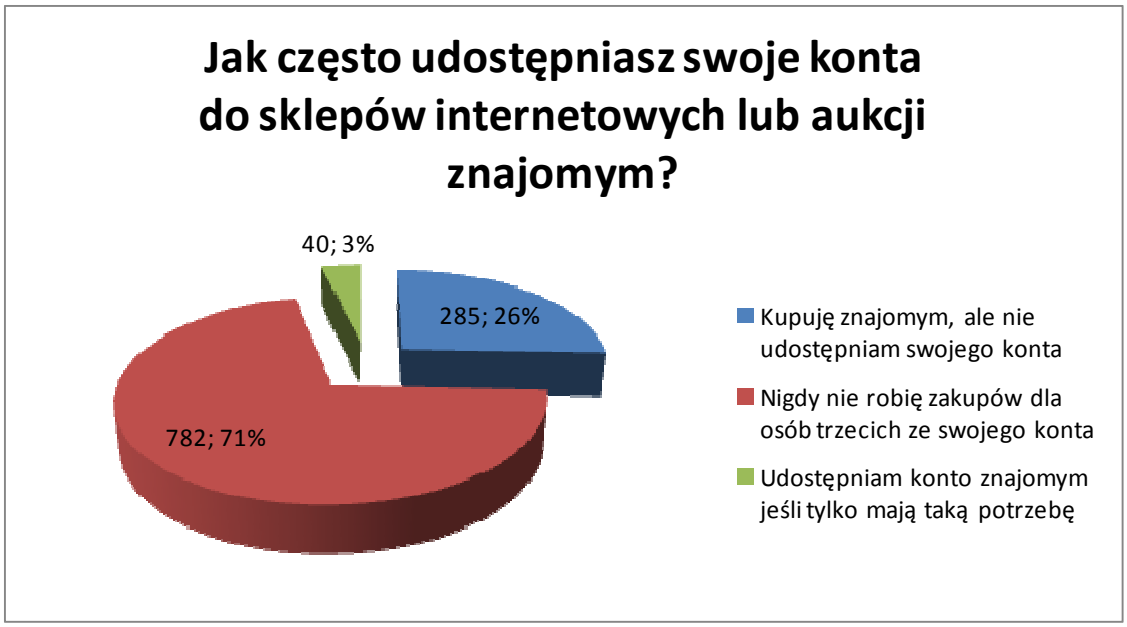

Badania wskazują, że podczas rejestracji w serwisach internetowych respondenci automatycznie stosują się do instrukcji logowania i nie sprawdzają poziomu zabezpieczeń ani posiadanej przez serwis polityki prywatności. Tak postępuje aż 57% badanych. Co 4 uczestnik programu (26%) rozpoczyna współpracę z serwisem od sprawdzenia czy strona posiada politykę prywatności zgodną z zasadami przetwarzania danych osobowych. Jedynie 17% badanych sprawdza poziom zabezpieczeń oferowanych przez stronę, co wpływa na poziom zabezpieczenia ich danych przed osobami trzecimi, ale nie przed wykorzystaniem danych przez właściciela strony.

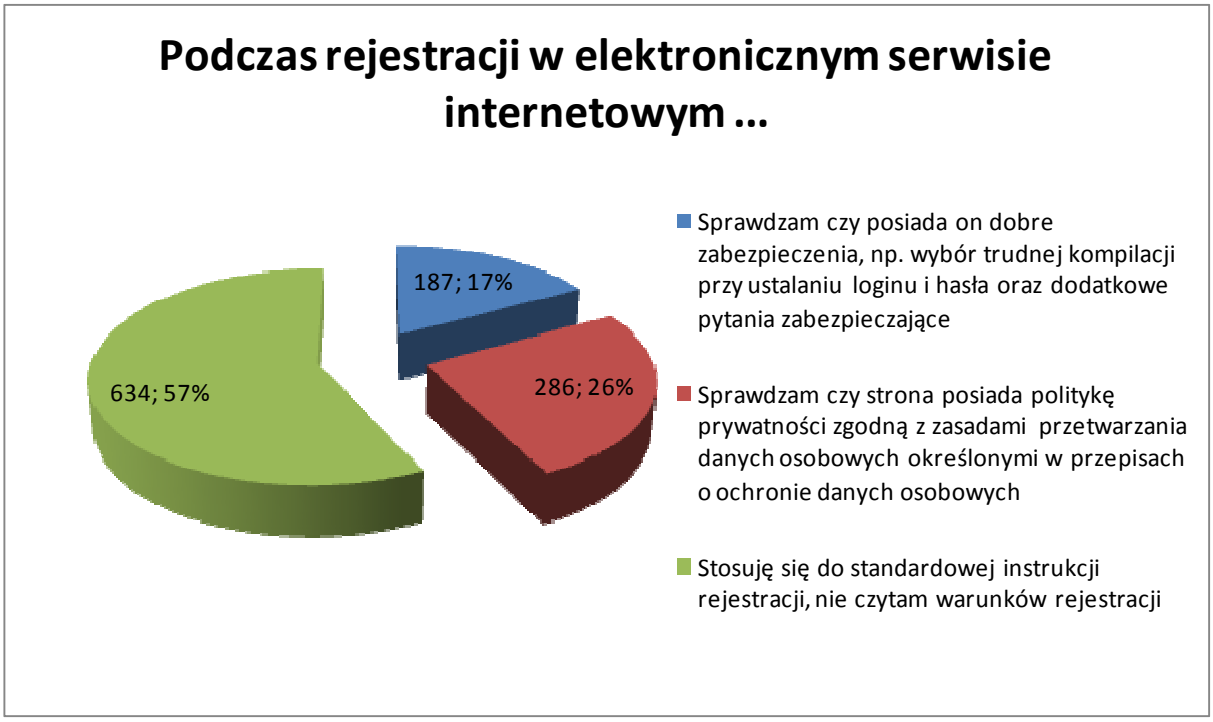

Szczegółowe analizy nie wykazały istotnych statystycznie różnic pomiędzy kobietami a mężczyznami w stosunku weryfikacji poziomu zabezpieczeń i polityki prywatności serwisów internetowych, z których zamierzają korzystać.

	Kobieta	Mężczyzna
Sprawdzam czy posiada on dobre zabezpieczenia, np. wybór trudnej kompilacji przy ustalaniu loginu i hasła oraz dodatkowe pytania zabezpieczające	18%	16%
Sprawdzam czy strona posiada politykę prywatności zgodną z zasadami przetwarzania danych osobowych określonymi w przepisach o ochronie danych osobowych	28%	24%
Stosuję się do standardowej instrukcji rejestracji, nie czytam warunków rejestracji	54%	60%

Wyniki te zdecydowanie różnią się od zeszłorocznych deklaracji uczestników badań:

Szczegółowe analizy wskazały, że kobiety częściej niż mężczyźni (różnicą 9 punktów %) stosują się do standardowej instrukcji rejestracji do serwisów internetowych, bez zwracania uwagi na jakość jego zabezpieczenia. Natomiast mężczyźni częściej (różnicą 8 punktów %) sprawdzają czy strona posiada dobre zabezpieczenia (np. wybór trudnej kombinacji przy ustalaniu loginu czy hasła).

Sprawdzanie serwisów internetowych wg płci	**Kobieta**	**Mężczyzna**
Sprawdzam czy posiada on dobre zabezpieczenia, np. wybór trudnej kompilacji przy ustalaniu loginu i hasła oraz dodatkowe pytania zabezpieczające.	19%	27%
Sprawdzam czy strona posiada politykę prywatności zgodną z zasadami przetwarzania danych osobowych określonymi w przepisach o ochronie danych osobowych.	34%	35%
Stosuję się do standardowej instrukcji rejestracji, nie zwracam uwagi na to czy system jest dobrze zabezpieczony.	47%	38%

3.5 Weryfikacja i zabezpieczanie danych w instytucjach

Badani przywiązują dużą wagę do wydatków domowych. Aż 94% z nich sprawdza stan swojego konta bankowego i kart kredytowych, w tym 74% robi to szczegółowo każdego miesiąca. Jedynie 6% badanych w ogóle tego nie robi.

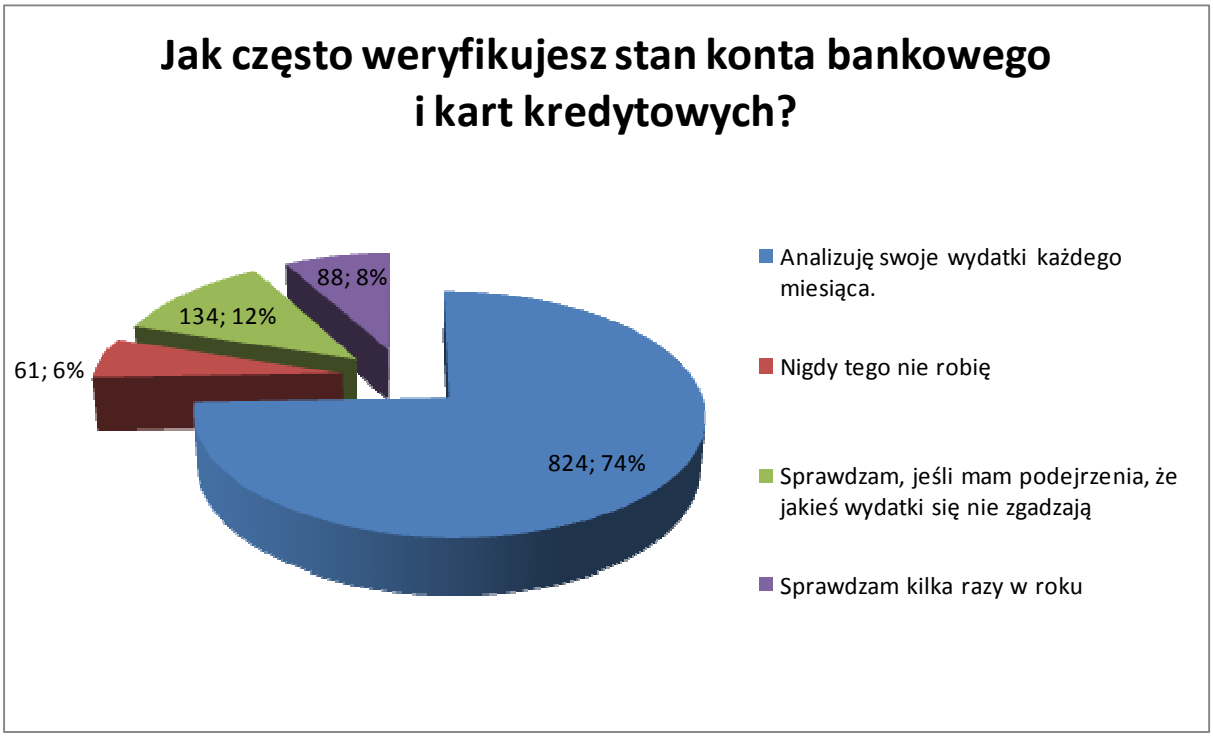

Szczegółowe analizy wykazały, że w większości to osoby młode (do 18. roku życia) nie przywiązują wagi co do stanu swojego konta i kart płatniczych. Prawdopodobnie wynika to z faktu, że same jeszcze nie podejmują pracy zarobkowej i wydają pieniądze otrzymane od rodziców.

	Do 18 lat	Od 19 do 25	Od 26 do 34	Od 35 do 44	Od 45 do 54	Powyżej 55
Analizuję swoje wydatki każdego miesiąca.	59%	74%	76%	82%	78%	80%
Nigdy tego nie robię.	17%	4%	4%	4%	1%	6%
Sprawdzam jeśli mam podejrzenia, że jakieś wydatki się nie zgadzają	13%	15%	11%	10%	14%	6%
Sprawdzam kilka razy w roku	12%	7%	9%	4%	7%	8%

W momencie podpisywania umów respondenci wykazują się dużą niechęcią do wyrażania zgody na wykorzystanie ich danych osobowych. Aż 9% nigdy jej nie wyraża, a jeśli taka opcja nie jest uwzględniona – nie podpisuje takich umów. Aż 77% wyraża zgodę na weryfikację danych w podmiotach zaufanych, takich jak banki, inwestycje finansowe, w tym 53% nie zgadza się także na przetwarzanie danych w celach marketingowych. Jedynie 14% badanych nie zastanawia się i zawsze wyraża zgodę.

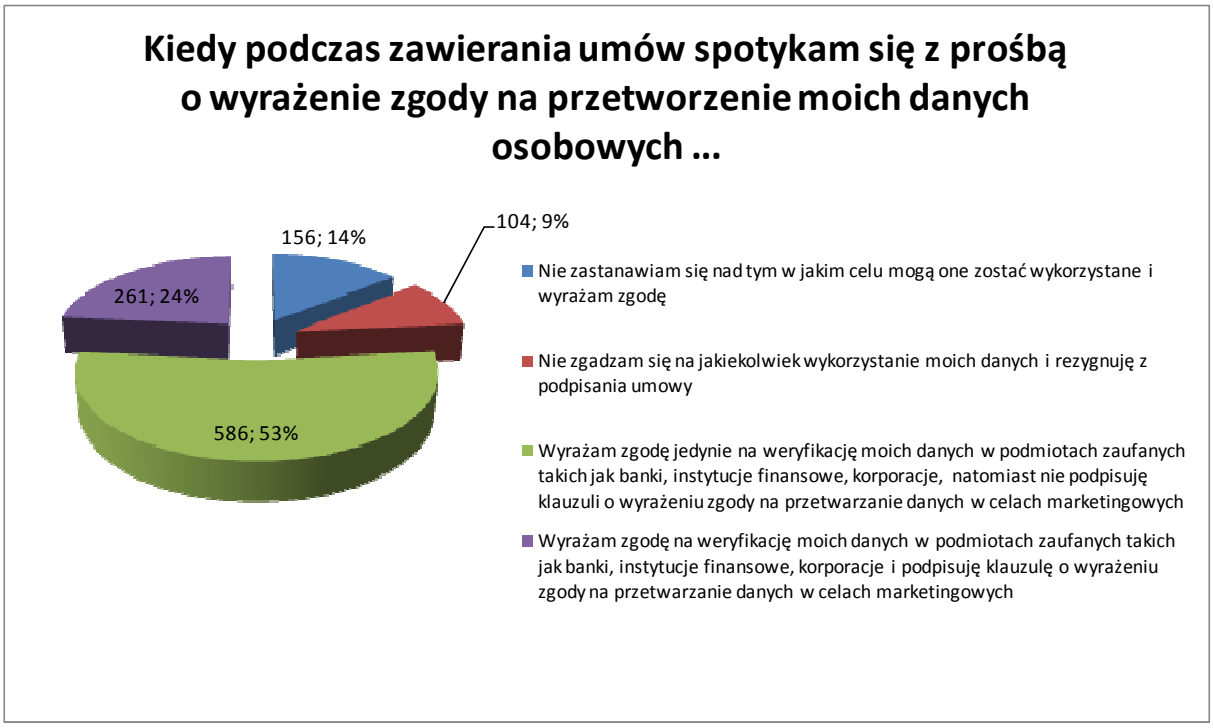

Powyższe wyjaśnienia potwierdzają wyniki kolejnych analiz. Aż 79% respondentów przyznało, że nigdy nie weryfikowało swojej historii kredytowej w Biurze Informacji Kredytowej. Jedynie co 5 badany (21%) dokonał takich sprawdzeń, z czego 5% robi to regularnie.

Choć temat kradzieży tożsamości i jej ochrony jest bliski uczestnikom badań, aż 49% z nich nie wie jaki urząd państwowy jest odpowiedzialny za ochronę jego danych osobowych.

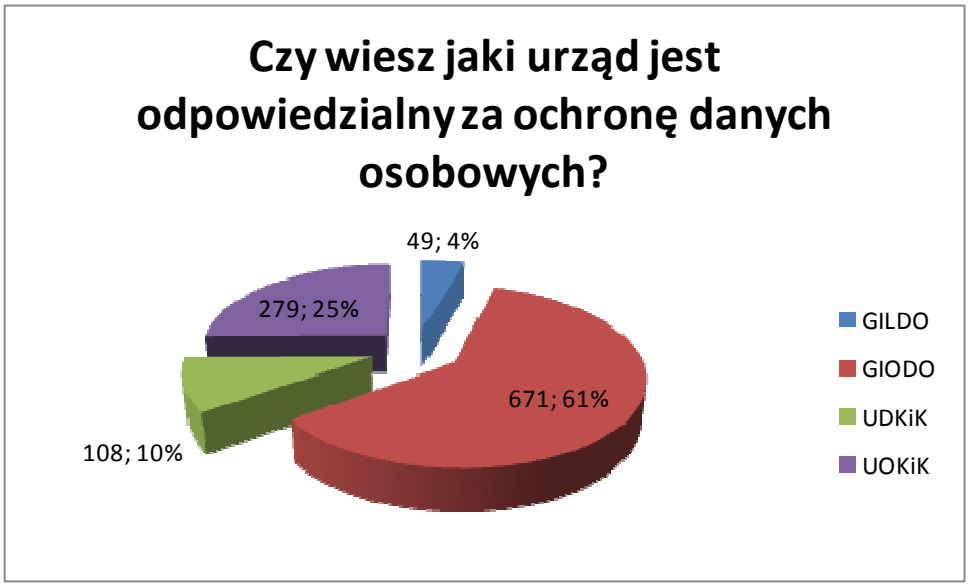

Jedynie co 3 badany (33%) deklaruje świadomość możliwości zabezpieczenia się przed wyłudzeniem kredytu na jego nazwisko. 11% uczestników programu nie wie o takiej możliwości lub nie wierzy w skuteczność tego typu zabezpieczeń. Największą grupę stanowią osoby, które nie posiadają informacji na ten temat.

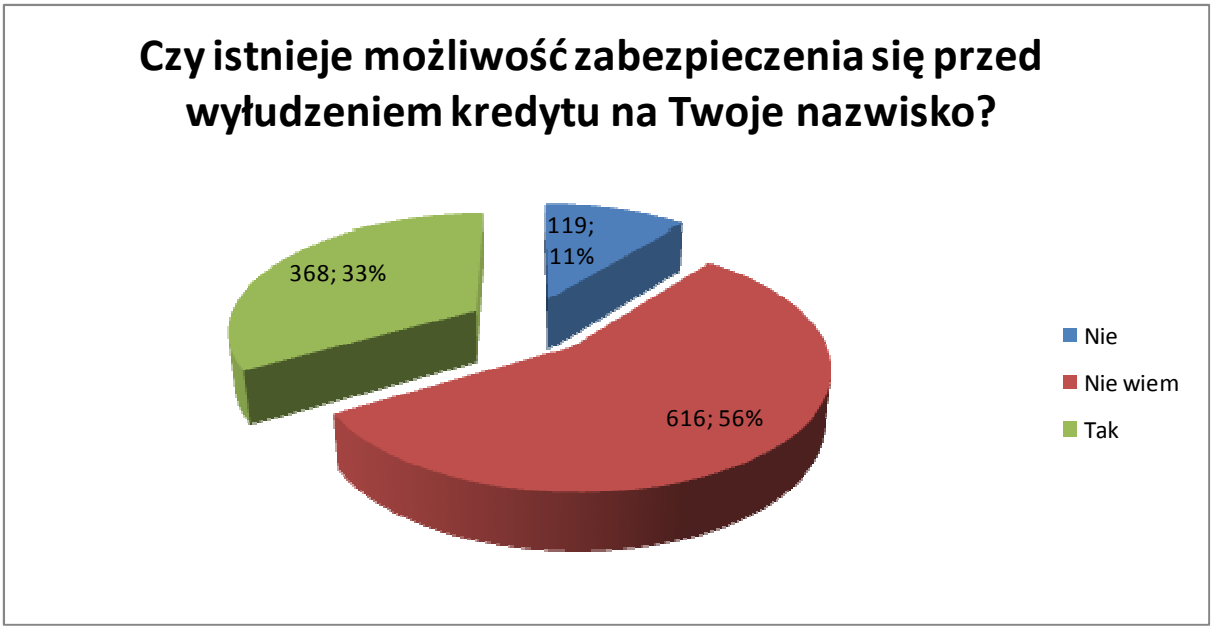

Mimo że 33% uczestników badań deklarowało wiedzę na temat tego jak zabezpieczyć się przed wyłudzeniem kredytu na ich nazwisko, jedynie 22% (różnica 11 punktów procentowych) wskazało poprawną odpowiedź – wykupienie specjalnej usługi.

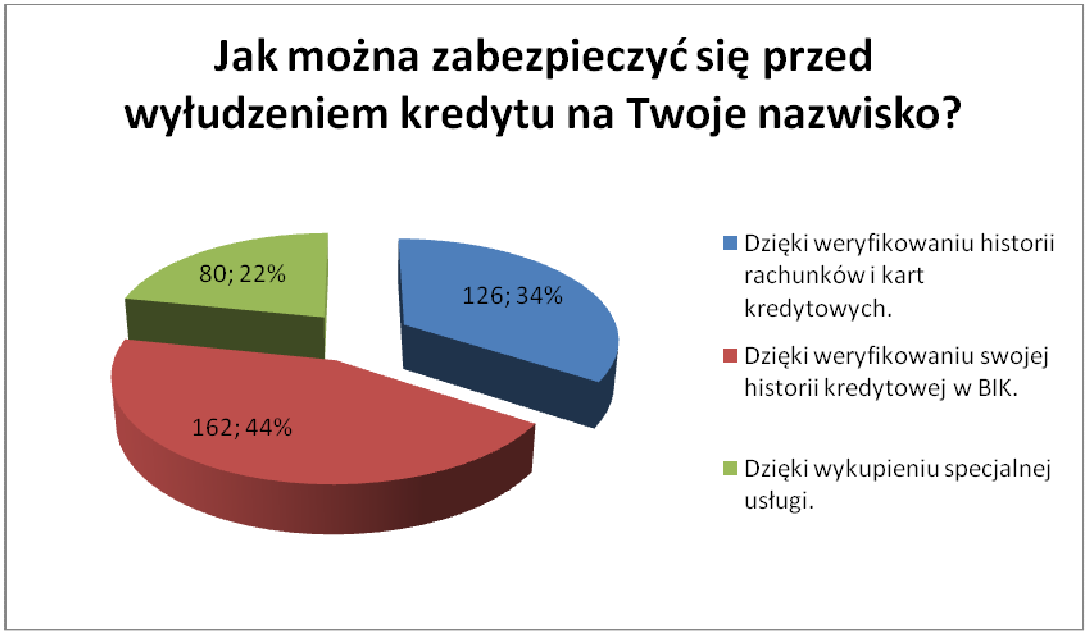

3.6 Zabezpieczanie danych w przypadku utraty dokumentów

Problem kradzieży tożsamości od lat omawiany jest w prasie, jak i telewizji, czego efektem jest coraz wyższa świadomość społeczna ludzi nie tylko w temacie samej kradzieży, ale także profilaktyki. Nie oznacza to jednak, że idea kradzieży tożsamości jest już dla wszystkich zrozumiała, o czym najlepiej świadczy poniższy wykres. Co 10 uczestnik programu (9%) myli kradzież tożsamości z innymi rodzajami kradzieży.

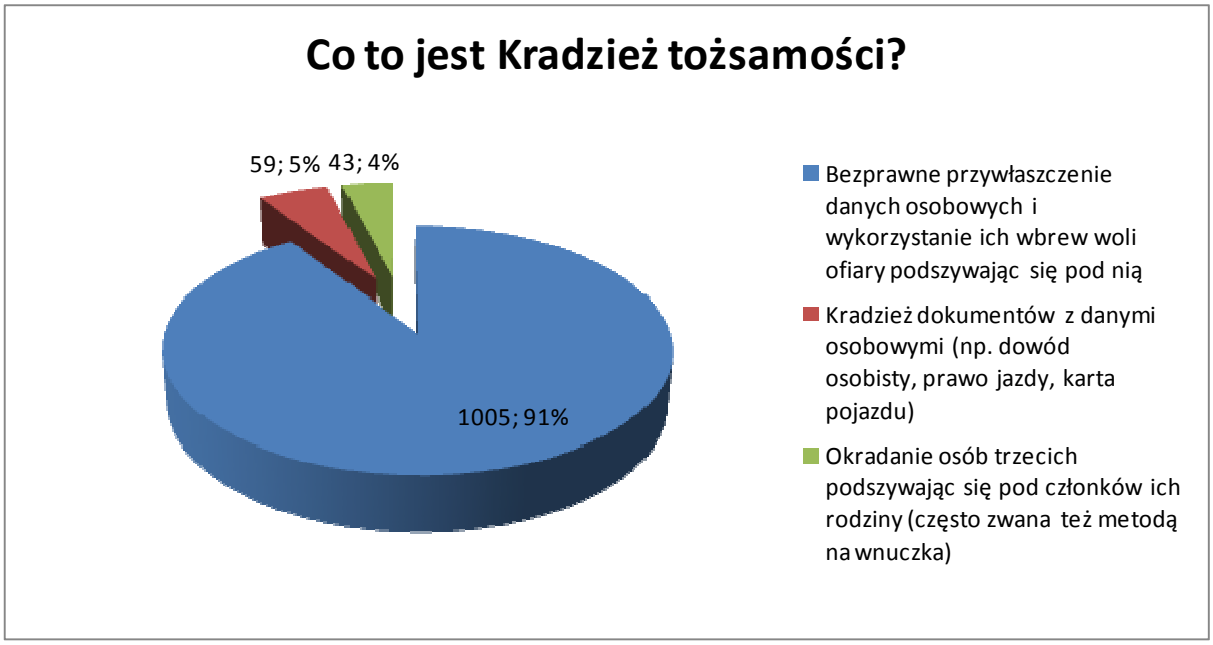

Badania wskazują, że aż 22% respondentów narażonych było na utratę tożsamości. 18% przyznało, że sytuacja taka dotyczyła ich bliskich. Oznacza to, że problem utraty danych osobowych dotyczył aż 40% badanych.

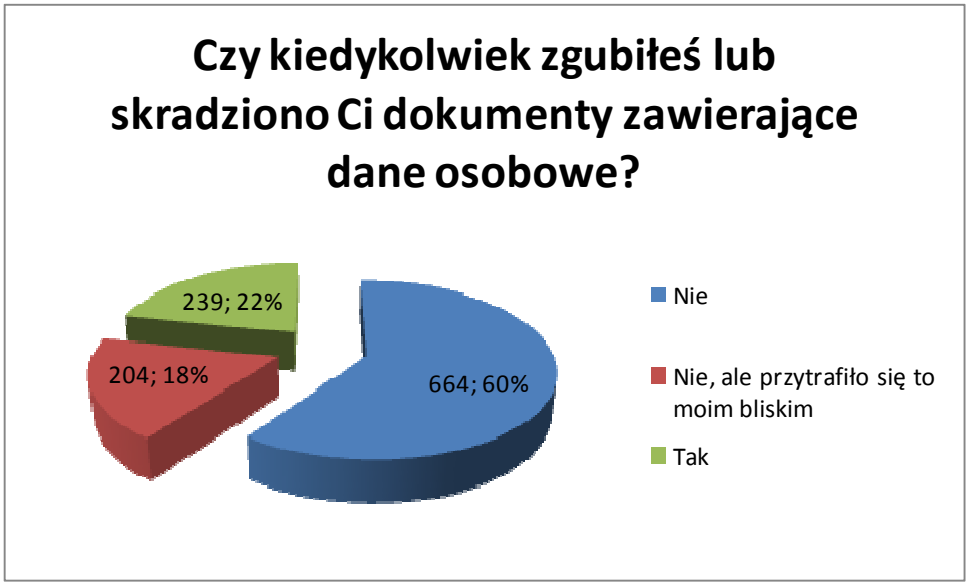

Szczegółowe analizy nie wykazały istotnych statystycznie różnic płci na narażenie utratą tożsamości wynikającej z faktu zgubienia lub kradzieży dokumentu tożsamości. Jednak kobiety częściej deklarują, że taka sytuacja przytrafiła się ich bliskim.

	Kobieta	Mężczyzna
Nie	53%	65%
Nie, ale przytrafiło się to moim bliskim	24%	14%
Tak	23%	20%

Zależność pomiędzy utratą dowodu tożsamości i narażeniem się na przestępstwa wynikające z przywłaszczenia danych osobowych wykazuje zmienna – wiek respondenta. W grupie najmłodszych badanych do 18 roku życia znalazło się najwięcej osób, których bliscy zgubili lub skradziono im dokumenty.

	Do 18 lat	Od 19 do 25	Od 26 do 34	Od 35 do 44	Od 45 do 54	Powyżej 55
Nie	55%	60%	62%	58%	61%	63%
Nie, ale przytrafiło się to moim bliskim	24%	23%	16%	15%	18%	8%
Tak	21%	17%	22%	27%	21%	29%

Badania wykazały, że zdecydowana większość uczestników programu nie wie, jakie instytucje i firmy należy zawiadomić, aby zabezpieczyć swoje dane w przypadku utraty dokumentów. Z całego zbioru możliwych instytucji poprawnej odpowiedzi udzieliło jedynie 5% badanych.

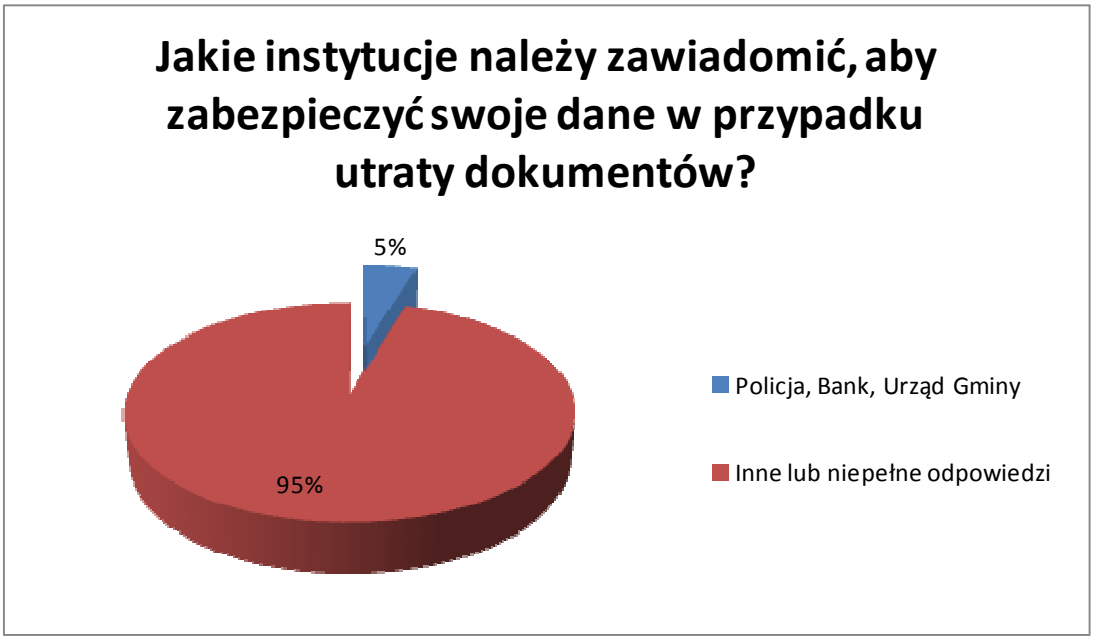

Jedynie 34% badanych wie, że fakt utraty dowodu tożsamości można zgłosić w dowolnej placówce banku (nawet jeśli nie ma się w nim konta).

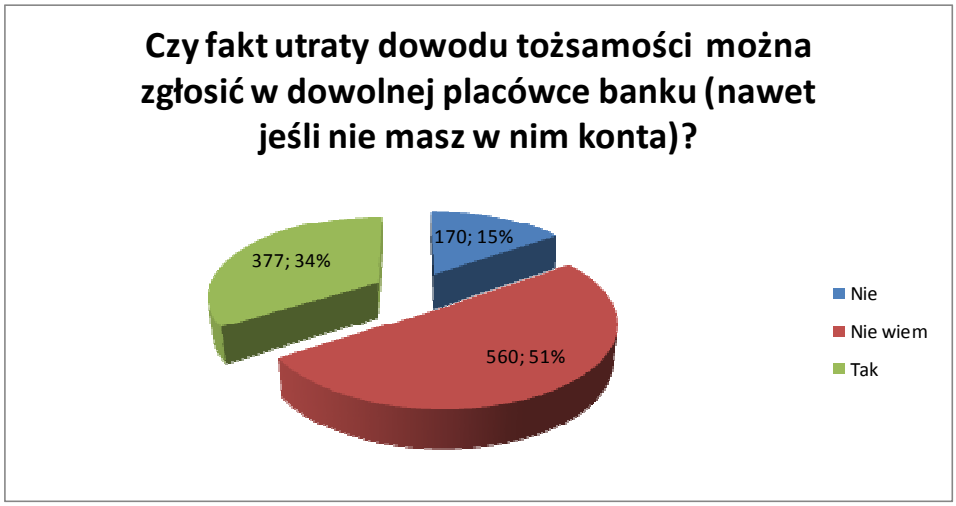

Aż 10% uczestników badań jest ofiarami hakerów, którzy włamali się do poczty mailingowej, bankowości elektronicznej lub konta na portalu społecznościowym. Zaskakujące wydaje się, że co 4 respondent (25%) nie był tego w stanie określić. Nie wie więc czy ktoś jest w posiadaniu istotnych danych osobowych na jego temat i nie podejmuje żadnych kroków zabezpieczających się przed konsekwencjami takich kradzieży danych.

Zaskakujące wyniki pokazała analiza odpowiedzi na pytanie o to czy sami uczestnicy badań byli ofiarami kradzieży tożsamości. 3% badanych przyznało, że ich dane osobowe posłużyły złodziejom do zaciągania zobowiązań finansowych na ich nazwisko. Aż 5% badanych uznało, że problem ten dotyczył osoby z ich najbliższego otoczenia. Co czwarty badany (25%) przyznał się, że nie zna

odpowiedzi na to pytanie. Oznacza to, że nie mają pewności, co dzieje się z ich danymi osobowymi, które kiedyś udostępnili, a także czy ktoś nie wszedł w ich posiadanie. Osoby te zapewnie nigdy nie weryfikowały tez informacji na swój temat w BIKu lub BIGu.

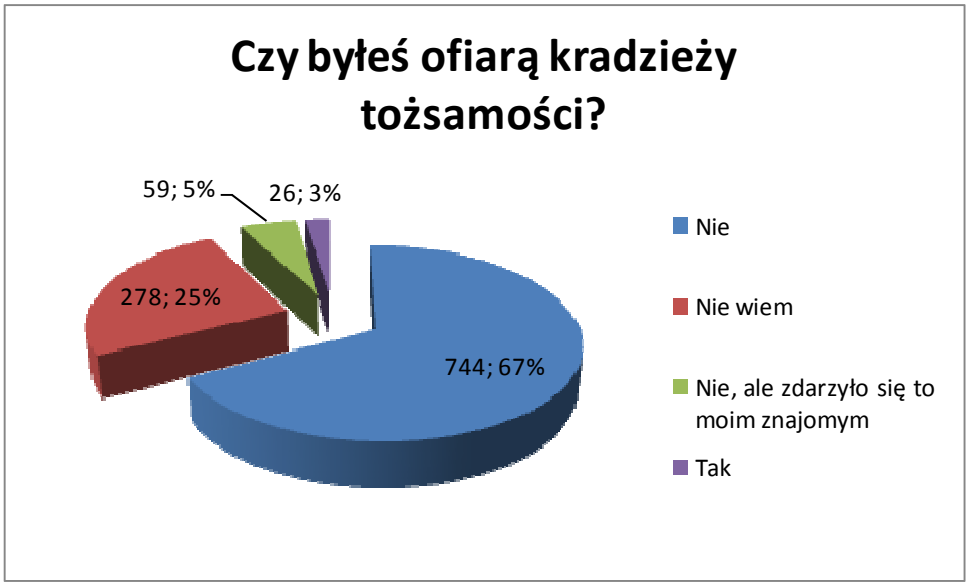

Osoby, które stały się ofiarami kradzieży tożsamości, tak opisywały jej konsekwencje (wybrane odpowiedzi):

- Brak możliwości założenia konta.
- Na razie 2 kredyty, nie wiem co dalej.
- Pieniężne.
- Straty moralne.
- Zakupy na kredyt przy pomocy skradzionych dokumentów.
- Żadne, byłam dzieckiem.
- Wylądowałem w szpitalu psychiatrycznym.
- Straciłem 2 tys.
- Kradzież dowodu osobistego.
- Straty finansowe, czasu, nerwów i zmniejszenie wiarygodności.
- Obecnie mam wzięty kredyt (chwilówka). Dopiero się o tym dowiedziałem, więc ciekawe co będzie dalej.
- W trakcie rozwiązywania.

3.7 Wyniki testu

Wyniki testu pokazują, że większość badanej grupy respondentów zabezpiecza się przed zagrożeniem kradzieży tożsamości na dobrym poziomie. Średni wynik uzyskany przez badanych to 30%. Oznacza to, że średnie ryzyko kradzieży tożsamości uczestników projektu wynosi 30%.

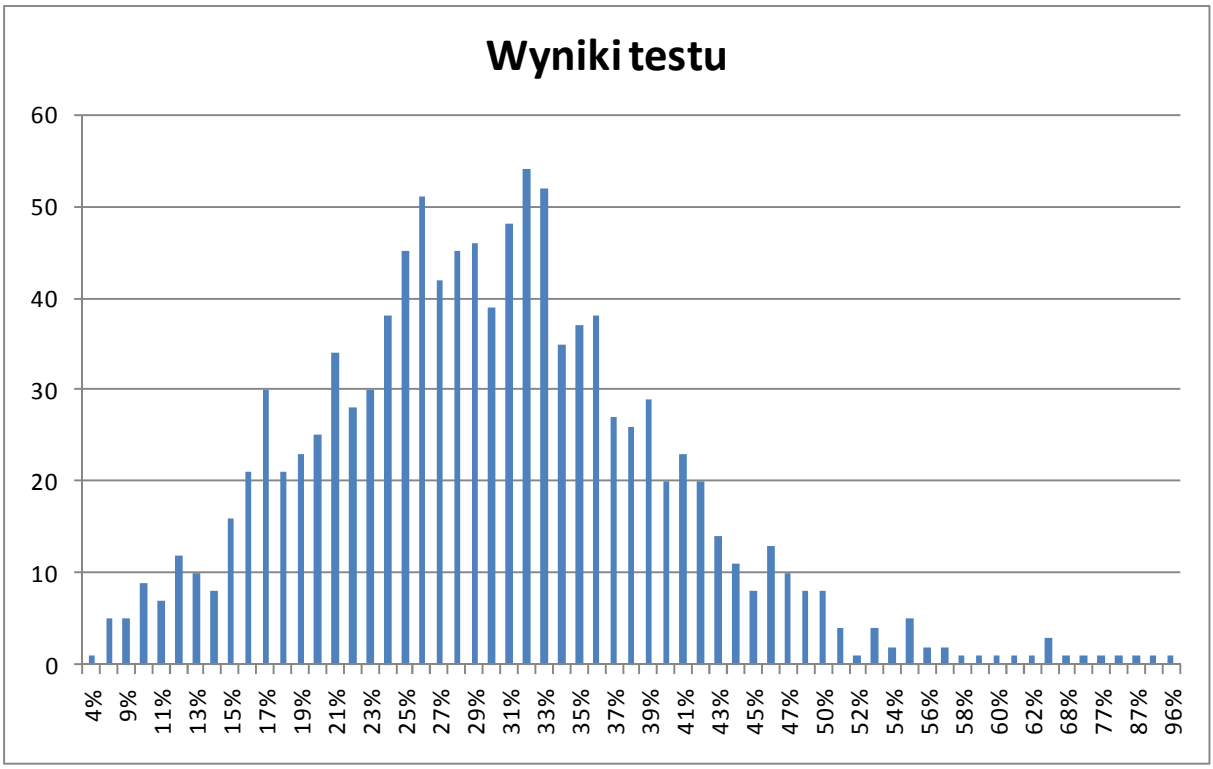

Tegoroczne badania nie wykazały istotnych statystycznie różnic pomiędzy zagrożeniem kradzieżą tożsamości pomiędzy kobietami i mężczyznami.

Zeszłoroczne badania pokazały, że mężczyźni zdecydowanie lepiej od kobiet chronią się przed utratą tożsamości. Prawie 42% mężczyzn osiągnęło wynik końcowy testu do 25%, co oznacza małe narażenie się na utratę danych osobowych. Wśród kobiet taki wynik uzyskało jedynie 28% (różnica w stosunku do mężczyzn 14 punktów %). Największa liczba kobiet (64%) osiągnęła wynik od 26 do 50%, co daje średni poziom ochrony przed kradzieżą tożsamości.

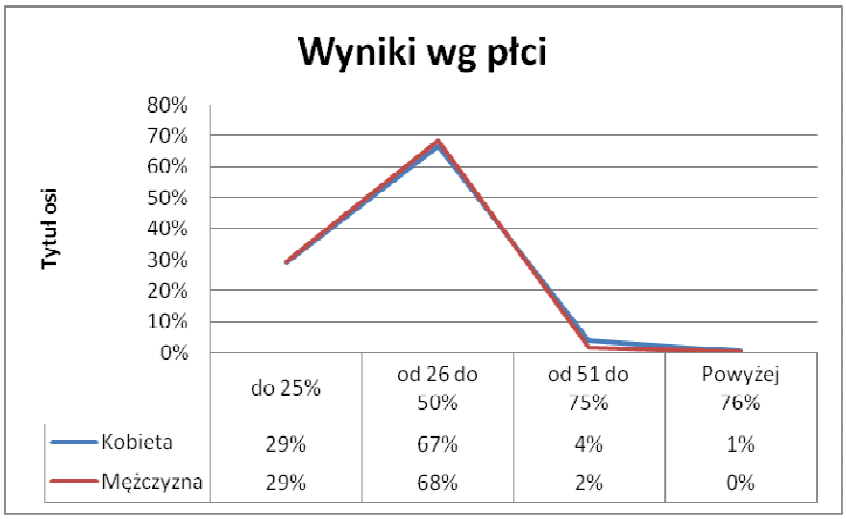

Zmienną wpływającą na zagrożenie utraty tożsamości jest wiek uczestników programu. Zdecydowanie najsłabiej zabezpieczają się osoby młode do 18 roku życia oraz od 19 do 25 lat. Wśród nich znajduje się najwięcej osób z najsłabszym (odpowiednio 2%; 0%) i średnim (odpowiednio 5%; 4%) wynikiem testu oraz najmniejszą grupą osób najlepiej zabezpieczoną przed ryzykiem (odpowiednio 21%; 12%). Im starsza grupa wiekowa, tym większy odsetek osób najmniej narażonych na utratę danych osobowych. Zdecydowanie najlepiej zabezpieczona przed kradzieżą tożsamości jest najstarsza grupa respondentów – osoby powyżej 55 roku życia. Wśród nich znajduje się najwięcej osób o najlepszym wyniku, a więc najlepiej chroniących swoje dane osobowe (67%).

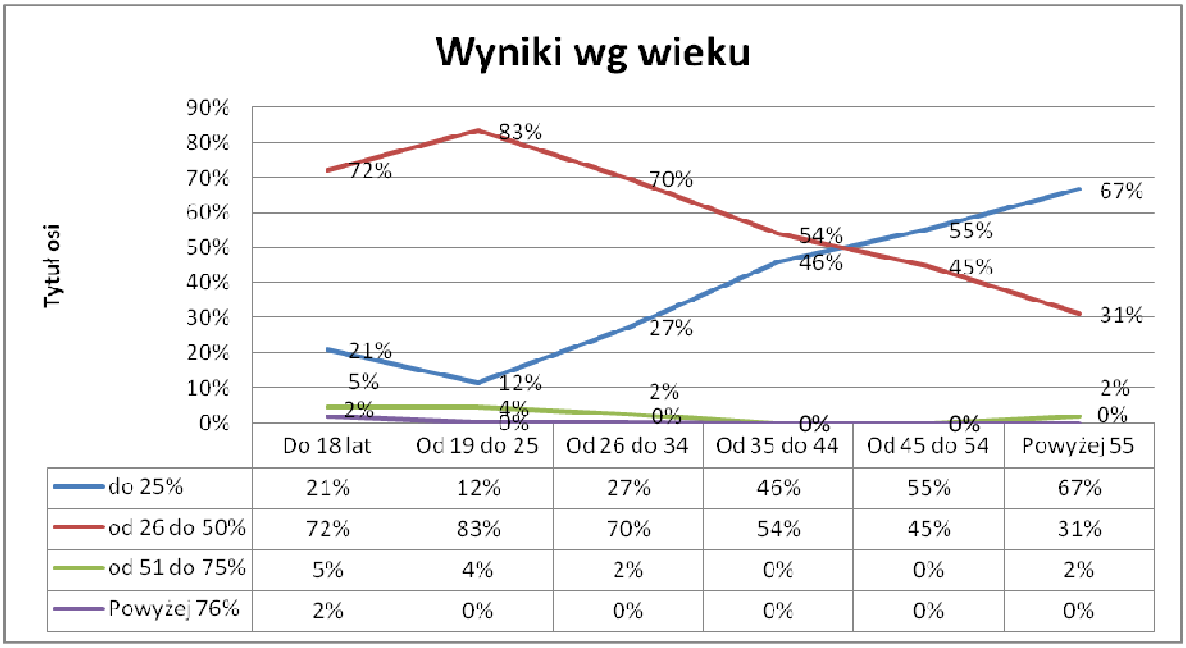

Analizy wykazały także wpływ miejsca zamieszkania na wyniki końcowe testu. Największy odsetek osób najsłabiej chroniących się przed kradzieżą tożsamości zamieszkuje niewielkie miejscowości do

25 tys. mieszkańców. Co 3 mieszkaniec miast od 250 do 500 tys. oraz powyżej 100 tys. mieszkańców najlepiej zabezpiecza swoje dane osobowe.

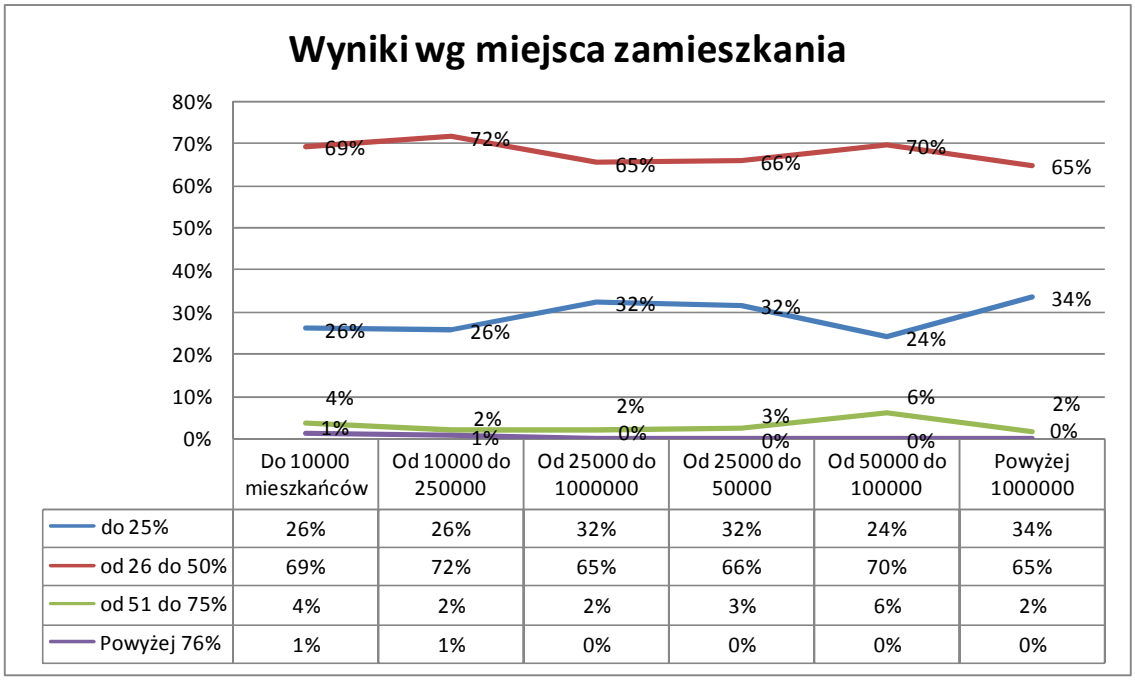

	Do 10000 mieszkańców	Od 10000 do 250000	Od 25000 do 1000000	Od 25000 do 50000	Od 50000 do 100000	Powyżej 1000000
do 25%	26%	26%	32%	32%	24%	34%
od 26 do 50%	69%	72%	65%	66%	70%	65%
od 51 do 75%	4%	2%	2%	3%	6%	2%
Powyżej 76%	1%	1%	0%	0%	0%	0%

Zmienną wpływającą na ryzyko utraty tożsamości jest wykształcenie uczestników kampanii. Osoby z wyższym wykształceniem narażone są na mniejsze ryzyko zostania ofiarą tego typu przestępstwa. Najlepiej zabezpieczają się respondenci, którzy uzupełniali swoje wykształcenie na studiach podyplomowych. Aż 44% z tych osób znajduje się w grupie najmniejszego ryzyka. Wynik powyżej 75% mówiący, że występuje bardzo duże zagrożenie utratą tożsamości występuje u 2% badanych z wykształceniem podstawowym oraz 1% z średnim technicznym.

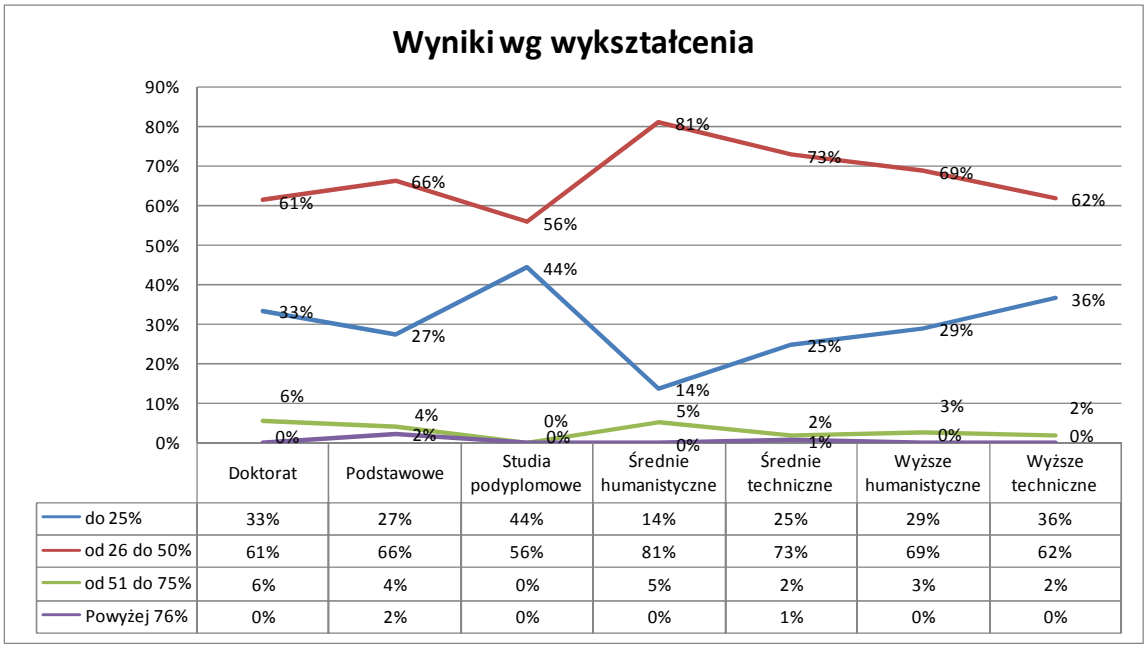

	Doktorat	Podstawowe	Studia podyplomowe	Średnie humanistyczne	Średnie techniczne	Wyższe humanistyczne	Wyższe techniczne
do 25%	33%	27%	44%	14%	25%	29%	36%
od 26 do 50%	61%	66%	56%	81%	73%	69%	62%
od 51 do 75%	6%	4%	0%	5%	2%	3%	2%
Powyżej 76%	0%	2%	0%	0%	1%	0%	0%

4. Podsumowanie

Podsumowując najważniejsze wyniki :

- 95% badanych zawsze nosi przy sobie dowód osobisty, niezależnie od faktu czy z niego w danym momencie korzysta;
- 7% badanych zapisuje kody PIN kart płatniczych w telefonach lub na kartkach noszonych w portfelu wraz z tymi kartami;
- 76% uczestników programu korzysta z niszczarek podczas niszczenia dokumentów firmowych;
- 62% badanych nie niszczy odpowiednio, a więc w sposób uniemożliwiający identyfikację danych, starej zbędnej dokumentacji (wyciągów bankowych, potwierdzenia przelewów, rachunków);
- 79% badanych zabezpiecza swój komputer we wszystkie dostępne oprogramowania (zapory systemowe, programy antywirusowe, anty-spyware);
- Na 289 osób biorących udział w konkursach internetowych, 230 osób podało imię, nazwisko lub adres email.
- 7% badanych wyraża zgodę na pozostawianie korespondencji pod drzwiami lub u sąsiadów;
- 14% badanych nie zastanawia się i zawsze wyraża zgodę na przetwarzanie ich danych osobowych we wszystkich celach (weryfikacyjnych, marketingowych) podczas podpisywania umów;
- 79% badanych jeszcze nigdy nie weryfikowało swojej historii w Biurze Informacji Kredytowej;
- 61% badanych wie, jaki urząd państwowy jest odpowiedzialny za ochronę danych osobowych;
- 5% badanych potrafi wskazać wszystkie instytucje, jakie należy zawiadomić w przypadku utraty dowodu tożsamości;
- 22% respondentów narażonych było na utratę tożsamości. 18% przyznało, że sytuacja taka dotyczyła ich bliskich. Łącznie problem utraty danych osobowych dotyczył aż 40% badanych;

- 3% badanych przyznało, że są ofiarami kradzieży tożsamości;
- 5% badanych przyznało, że problem kradzieży tożsamości dotyczył osoby z ich najbliższego otoczenia.
- Średni wynik uzyskany przez badanych to 30% - oznacza to, że średnie ryzyko kradzieży tożsamości uczestników projektu wynosi 30%.